

ಶ್ರೀರಾಮಚರಿತವು

೨೦೧೯

ಮೋಧ್ಯಾಕಾಂಡವು

(ಪೂರ್ವಾರ್ಧವು)

ಸಾಲಿ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರಿಂದ ವಿರಚಿತವಾದುದು

ಇದೊಂದು ಮಹಾಕಾವ್ಯ. ಲಕ್ಷ್ಮಣಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ
ಹೇಳಿದ ಲಕ್ಷ್ಮಣಗಳು ಇದರಲ್ಲಿಲ್ಲವೆನಿಸಿದರೂ ಇದು ಮಹಾ
ಕಾವ್ಯ, ಇಲ್ಲವೆಂದು ಇದು ಇಂದಿನ ಮಹಾಕಾವ್ಯ.
ಕತೆಯನ್ನು ಹಾಡುವ, ಕಟ್ಟುವ, ಕಟ್ಟಿ ಬಿಳಿಸುವ, ಬಿಳಿಸುವಾಗ
ತಿಳಿಸುವ ಶೈಲಿಯಿಂದ; ಸ್ವಭಾವನಿರೂಪಣಾಶಕ್ತಿ-
ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ; ವಿಶಾಲದೃಷ್ಟಿಯ ರಚನೆಯಿಂದ; ಬೇವನ
ಕ್ಕಿಂತ ಭಾವನೆಯೇ ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಲೆಗಾರಿಕೆ
ಯಿಂದ ಈ ಶ್ರೀರಾಮಚರಿತವು ಇಂಟಿನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಆದಿಕಾವ್ಯ
ವೆನಿಸುವುದು. ಇಂದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಿಲ್ಲವೆಂದು
ರಸಿಕರು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಮಹಾಕಾವ್ಯಕ್ಕೂ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು
ಕೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬಿಳಿಯುತ್ತದೆ ಎಂದು
ಶ್ರೀ. ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರಿಗೆ ಅಭಿನಂದನೆ,
ಸಂಸ್ಕೃತದ ಮಾದರಿ ಮುಂದಿರುವಾಗಲೂ
ವಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದ ಕವಿಯ ಹೃದಯವು ಕನ್ನಡ, ಕನ್ನಡಿ.

ಆರ್. ವಿ. ಜಾಗೀರದಾರ್

ಎಂ. ಎ. (ಲಾಪನ)

ಶ್ರೀರಾಮಚರಿತವು ಕಾವ್ಯವು ! ಶ್ರೀರಾಮ
ಚಂದ್ರನ ಚಿರನೂತನ—ಚರಿತವು ಕಥಾವಸ್ತು.
ಶ್ರೀ. ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರು ಕವಿ !

ಭಾವಭಾಷೆಗಳು ಕಾವ್ಯವುರುಷನ ಬೇವದೇವ
ಗಳು. ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿತವಾದ ಈ ಎರಡರ
ಪರಿಶುದ್ಧಿಯೂ ಈ ಉತ್ತಮಕಾವ್ಯದ ಆಸ್ವಾದ
ಸಾಮಗ್ರಿ. ನಿಮ್ಮ ಕಾವ್ಯವು ರಸದೇವನ ನೆಲೆ
ವೀಡು. ನಿಮ್ಮ ಕಾವ್ಯನದಿ ಪರಿಶುದ್ಧ ಭಾಷಾ
ಪ್ರವಾಹದ ಸೊಗಸಿನ ನಿರ್ಮಲ ಝರಿ.

ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರೆ, ನಿಮ್ಮ ಕಾವ್ಯನಿರ್ಮಾ
ಣಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಪಾತ್ರತೆಯ ಮಹಾಪ್ರೇರಣೆಯೇ
ಪೂರ್ಣಕಾರಣವಾದುದಾದರೂ ನಾನೂ ಒಮ್ಮೆ
ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದ್ದೆನು. ಅದೀಗ ಸಫಲ
ವಾಯಿತೆಂಬುದೂ ನನಗೆ ಅಭಿಮಾನದ ವಿಷಯ
ವಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀರಾಮಚರಿತವು ಸ್ವನುಹಿಮೆಯಿಂದಲೇ
ಸದಾ ವಿಜಯಶಾಲಿ !

ಮ. ಪ್ರ. ಪೂಜಾರ

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200818

UNIVERSAL
LIBRARY

ಶ್ರೀರಾಮಚರಿತವು

ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡವು

(ಪೂರ್ವಾರ್ಧವು)

ಸೊಡಲಕೆಯ ಆಪ್ತಪ್ರತಿ

೧೯೩೫

ಸಾಲಿ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರು

ಮುದ್ರಕರು:
ಬಳವಂತ ನಾರಾಯಣ ಬಾಗಲವಾಡಿ
ನೋಹನ ಮುದ್ರಣಾಲಯ
ಧಾರವಾಡ

ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರಗಳು ಗ್ರಂಥಕರ್ತರವು

ಪ್ರಕಾಶಕರು:
ವಾಮನ ರಾಮಚಂದ್ರ ಮುಧೋಳಕರ
ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವಾ ಸಮಿತಿ
ಕರ್ನಾಟಕ ಹೈಸ್ಕೂಲ್, ಧಾರವಾಡ

ನನ್ನ ಪರಮಮಿತ್ರರಾದ
ರಂಗಾಚಾರ್ಯ ಅಸ್ಪಾಚಾರ್ಯ ಜಹಾಗಿರದಾರ

ಎಮ್. ಎ., ಎಲ್. ಎಲ್. ಬಿ. ಆಡ್ವೋಕೇಟ, ಮುಂಬಯಿ

ಇವರಿಗೆ.

ನೀವು

ಸತಾಂ ಸದ್ಭಿಃ ಸಂಗಃ ಕಥಮಪಿ ಹಿ ಪುಣ್ಯೇನ ಭವತಿ

ಎಂಬುದರ ತಿರುಳನ್ನು

ನನಗೆ

ತಿಳಿದಿರಿ

ಉಣಿಸಿದಿರಿ

ಪ್ರಕಾಶಕರ ನಿವೇದನ

ಶ್ರೀರಾಮಚರಿತದ ಬಾಲಕಾಂಡವು ಪ್ರಕಟವಾದ ಒಳಿಕೆ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡವನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಲು ಅನುಕೂಲವಾದುದು ಭಕ್ತವತ್ಸಲನಾದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ದಯೆಯೆ ಸರಿ. ಬಾಲಕಾಂಡವನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ವಜ್ಜನರಿಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಕ್ರಿಯಾಯುಕ್ತವಾದ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದ ಕನ್ನಡ ಜನತೆಗೂ ನಾವು ಋಣಿಯಾಗಿರುವೆವು. ಮೊದಲನೆಯ ಆವೃತ್ತಿಯ ಪ್ರತಿಗಳೆಲ್ಲವು ತೀರಿದುದರಿಂದ ಈಗ ನಾವು ಎರಡನೆಯ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವೆವು. ಬಾಲಕಾಂಡದಂತೆಯೇ ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡವೂ ಜನರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗುವದೆಂದು ನಾವು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧವು ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವುದು. ಉತ್ತರಾರ್ಧವು ಮುಂದಿನ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಬೇಗನೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಹೈಸ್ಕೂಲು
ಧಾರವಾಡ
ಯುವಸಂಪತ್ತರ
ಅಕ್ಷಯ್ಯತೃತೀಯೆ

ನಾಮನ ರಾಮಚಂದ್ರ
ಮುಢೋಳಕರ
ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವಾ ಸಮಿತಿ

ಮುನ್ನುಡಿ

ಶ್ರೀರಾಮಚರಿತದ ಬಾಲಕಾಂಡವನ್ನು ರಸಿಕರು ಸವಿಸವಿದು ತಣಿಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಅಯೋಧ್ಯಾ-ಕಾಂಡದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧವನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರ ಮುಂದಿರಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಾಲಿ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರು ವಿಶೇಷವಾದ ಅಭಿನಂದನೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಬಾಲಕಾಂಡದ ಅಂತರ್ಭಾಷ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯಗಳಿಗೆ ಮನಸೋತು ಹಲವರು ಮನವಾರೆ ಹೊಗಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇಂತಹ ಕಾವ್ಯವೊಂದು ಜನತೆಗೆ ಬೇಕಾಗಿತ್ತೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದರಿಂದ ಈ ಅಯೋಧ್ಯಾ ಕಾಂಡವಾದರೂ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಾಲಿಯವರ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತೋರುವ ಸೊಗಸೆಲ್ಲವೂ ಇರುವುದಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀರಾಮನ ಉದಾತ್ತ ಜೀವನವು ಇನ್ನೂ ಸ್ಫುಟವಾಗಿರುವುದೊಂದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. 'ಸದ್ಗುಣ ಧಾಮ'ನಾಗಿ 'ಲೋಕಕ್ಷೇಮಾವಹ'ನಾಗಿರುವ ಈ ಮಹಾಮಹಿಮನು-ತಂದೆಯೊಡನೆ, ತಾಯಂದಿರೊಡನೆ, ತಮ್ಮಂದಿರೊಡನೆ, ಸೀತೆಯೊಡನೆ, ಇನ್ನಿತರರೊಡನೆ ವರ್ತಿಸುವ ಉಚಿತವಾದ, ಉದಾರವಾದ, ನಯವಾದ ರೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವನ ಜೀವನದ ರಹಸ್ಯವೇ ಹೊಳೆಯುವಂತಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಈ ಭಾಗವು ಇನ್ನಷ್ಟು ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು

ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ರಸಿಕರಾದ ಕನ್ನಡಿಗರು ಕಾವ್ಯ
ವನ್ನು ಉಚಿತವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬರನಾಡಿಕೊಂಡು
ಆನಂದಪಡಲೆಂದು ಹಾರೈಸುವ

ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜು
ಧಾರವಾಡ
೫-೫-೨೫

}

ಎ. ಟಿ. ಸಾಸನೂರ

ಅಯೋಧ್ಯಾ ಕಾಂಡವು
(ಪೂರ್ವಾರ್ಧವು)

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀರಾಮಚರಿತವು

ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡವು

(ಪೂರ್ವಾರ್ಧವು)

ಪ್ರಥಮಾಧ್ಯಾಯವು

ಶ್ರೀರಘುಕುಲಮಣಿ

ವೀರಶಿರೋಮಣಿ

ಕಾರುಣಿಕಾಗ್ರಣಿ

ತಾರಕ ಶರಣು

೧

ಎಸಿತೋ ದಶರಥ-

ಜನಪನ ಸುಕೃತವು !

ಅನುಪಮಗುಣಿ ರಾ-

ಮನು ಮಗನವನಾ

೨

ಭ್ರಾಜತ್ ಸತ್ವನು

ರಾಜಸುತನು ರಾ-

ರಾಜಿಸುತಿರುವನು

ತೇಜದ ರಾಶಿ

೩

ಅಯೋಧ್ಯಾ ಕಾಂಡವು

ದಾಂತನು ಬಾಹ್ಯಾ-
ಭ್ಯಂತರಶುಚಿಯ-
ತ್ಯಂತಕುಶಲಮತಿ
ಶಾಂತಪ್ರಕೃತಿ ೪

ಪಿತೃಶುಶ್ರೂಷಾ-
ರತಿಯವನು ಕುಲೋ-
ಚಿತಮತಿ ಭಾಸ್ವತಾ-
ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿ ೫

ಮೃದುಭಾಷಿ ಕಲಾ-
ವಿದನು ಸಮುನ್ನತ-
ಹೃದಯನು ಕಂಗೆಳಿ-
ಸಿದನು ದಯಾಬ್ಧಿ ೬

ಯೋಜಿಸಲೆಳೆಸಿದ-
ಗೋಜೋನಿಧಿಯನು
ರಾಜನೊಸೆದು ಯುವ-
ರಾಜಪದದೊಳು ೭

ಅರಸನು ಕರೆಯಿಸೆ,
ನೆರೆದರು ಸಾಮಂ-
ತರು, ಸಚಿವರು, ಮಾ-
ನ್ಯರು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ೮

ಜನಪತಿಯೀಪ್ಸಿತ-
ವನು ತಿಳಿದನೆಂ-
ದನು, “ಬೇಕೈ ನಿ-
ಮ್ಮನುಮತಿಯಿದಕೆ” ೯

ಒಡರಿಸಲಾತನ
ನುಡಿ ಸಮ್ಮದವನು,
ನುಡಿದರು ಸಭ್ಯರು
ಪೊಡವಿಯ ಪತಿಗೆ ೧೦

“ಯುವರಾಜನು ನಮ-
ಗವನಿರಲಿ ಗುಣಾ-
ರ್ಣವನು, ಮಹೀಪತಿ,
ಸುವಿವೇಕನಿಧಿ ೧೧

“ಅಸಮಪರಾಕ್ರಮಿ-
ಯೆಸೆವನುದಾತ್ತನು
ದೇಸೆಗಳು ಸುಯಶಃ-
ಪ್ರಸರದೆ ಬೆಳಗೆ ೧೨

“ಜಯಶಾಲಿ ಜನ-
ಪ್ರಿಯನೂರ್ಜಿತಧನು
ನಯಕೋವಿದನ-
ಕ್ಷಯವಿಕ್ರಮನು ೧೩

“ದೊರೆಯಾರವನಿಗೆ,
ಧರಣೀಂದ್ರನೆ, ರಘು-
ವರನಿಗೆ ಧರೆಯೊಳು
ನರರೆಂಬರೊಳು ?

೧೪

“ಅವನೀಶನೆ, ಮಾ-
ಡುವುದೈ ಶ್ರೀರಾ-
ಘವನನು ಬೀಗನೆ
ಯುವರಾಜನನು”

೧೫

ಶ್ರೀರಘುವೀರನ
ಚಾರುಸ್ತುತಿರವ-
ವೂರಿತಸಭೆ ಸೊಂ-
ಪೇರೆಸೆದಿತ್ತು

೧೬

ವನಧಿತರಂಗ-
ಸ್ವನಗಂಭೀರವು
ಜನನಿವಹಧ್ವನಿ
ಜನಪನ ಸಭೆಯಾ

೧೭

ಗುರುಗೆಂದನು ಸ-
ಭ್ಯರ ನುಡಿಯನು ಕೇ-
ಳ್ದರಸನು ಹಿಗ್ಗುತ್ತೆ,
ಸುರಿಯೆ ಸುಖಾಶ್ರು

೧೮

“ ಇವರಿತ್ತರು ರಾ-
ಘವನಭಿಷೇಕೋ-
ತ್ಸವಕನುಮತಿಯನು
ಸುವಿಮಲಯಶನಾ ೧೯

“ ಗುರುವೆ, ಮನೋರಥ-
ತರು ಕುಸುಮಿತವಾ-
ಯ್ತೆರೆಯೆ ಜಲವನ-
ಳ್ಳರಿನಲಿ ಜನರು ೨೦

“ ಸುದಿನವಿದುದಯಿಸಿ-
ದುದು ನಿನ್ನಯ ಪಾ-
ದದ ಕೃಪೆಯಿಂದವೆ,
ಸದಮಲಹೃದಯಾ! ೨೧

“ ಕೊನೆಯಾಸೆಯಿದೊಂ-
ದೆನಗೀಯುತ್ತವ-
ವನು ನೋಳ್ಪುದು ಕಣ್-
ಮನವಾರೆ, ಮುನೀ! ೨೨

“ ಮನದೀಕಾಮನೆ-
ಯನು ಕೆಯ್ಯೂಡಿಸು,
ಮುನಿನಾಥಾ, ನಾ-
ಳಿನ ದಿವಸದಲಿ” ೨೩

ಮುನಿಯಾಲಿಸಿ ನುಡಿ-
 ದನು, “ನಿನ್ನಭಿಮತ
 ವನು ಸಲಿಸಲು ದೇ-
 ವನು ಬಲ್ಲಿದನು ೨೪

“ನೆರಹು ಸುವಸ್ತುನಿ-
 ಕರವನು, ದೇವರ
 ನೆರವನು ಯಾಚಿಸು,
 ಧರಣೀನಾಥಾ !” ೨೫

ಪರಮಾನಂದದ-
 ಲರಸನು ನುಡಿದನು,
 “ಗುರು, ನಡೆವೆನು ನೀ-
 ನೊರೆದಂತೆಂ”ದು ೨೬

ಸಲಿನಲಿದರು ಮನ-
 ದಲಿ, ‘ನೃಪ ಜಯ !’ವೆಂ-
 ದುಲಿದರು ಬಲ್ವನಿ-
 ಯಲಿ ನೆರೆದವರು ೨೭

ಕರೆದು ಸುಮಂತ್ರನ-
 ನರಸನು ನುಡಿದನು,
 “ತ್ವರಿತದೆ ರಾಮನ
 ಕರೆ ನೀನೆಂ”ದು ೨೮

ಪ್ರಥಮಾಧ್ಯಾಯವು

ಜನಪತಿಯೋಲಗ-
ವನು ತೀರಿಸಿ ನಡೆ-
ದನು ಸದನಕೆ ಮುನಿ-
ಯನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ೨೯

ಬಂದನು ಜನತಾ-
ನಂದನನಿತರೊಳು
ಮಂದಸ್ಥಿತದಲಿ
ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ ೩೦

ಚರಣಾಂಬುಜಗಳಿ-
ಗೆರಗಲವನು, ನ-
ಲ್ವರಕೆಗಳಿಂದಲಿ
ಹರಸಿದನರಸು ೩೧

ಪ್ರೇಮಾದರದಿಂ-
ದಾಮಹನೀಯನು
ರಾಮನು ನುಡಿದನು
ಕೈಮುಗಿದೆದ್ದು ೩೨

“ಇನಕುಲಭೂಷಣ,
ಜನಕನೆ, ನಿಮ್ಮದು
ನನಗೇನಾಣತಿ,
ಅನುರಾಗನಿಧೀ ? ” ೩೩

ಮುದವಾಂತನು ವಿನ-
ಯದಲಾತ್ಮಜನಾ-
ಡಿದ ಮಾತನು ಕೇ-
ಳಿದು ದಶರಥನು

೩೪

“ಯುವರಾಜನು, ರಾ-
ಘವ, ನಾಳೆಯೆ ಆ-
ಗುವೆ ತಳೆಯಲು ಭಾ-
ರವನು ಧರಣಿಯಾ

೩೫

“ಸ್ತುಡಿವೆನು ನಿನಗೊ-
ಳ್ಳುಡಿಯನು, ಜನತೆಯ-
ಸಿಡಲಿರುವೆನು ನಿ-
ಸ್ತುಡಿಯೊಳು, ರಾಮಾ

೩೬

“ಪಿರಿಯರು ಪಿತೃಗಳು,
ಸರಿಕರು ಬಂಧುಗ-
ಳರಿವುದು, ಮಗು, ಕಿರಿ-
ಯರು ಸುತರೆಂದು

೩೭

“ಪ್ರಜೆಗಳ ರಂಜನೆ
ಖುಜುಚರಿತದ ಭೂ-
ಭುಜರಿಗೆ ಧರ್ಮವು,
ಸುಜನೋತ್ತಂಸಾ

೩೮

ಪ್ರಥಮಾಧ್ಯಾಯವು

“ಜಯಿಗಳು ವಿಜಿತೇಂ-

ದ್ರಿಯರೈ, ಜಗವನು

ಜಯಿಸುವರಲ್ಲವು

ಜಯಶಾಲಿಗಳು

೩೯

“ಎಳೆವುದು ದಂಭವು

ಕೆಳಗೆ ಕೆಳಗೆ, ತಮ-

ದೊಳು ಮುಳುಗಿಸುವುದು

ಮುಳಿಸು ನರರನು

೪೦

“ವಿನಯವು ಬಿರಿಮುಗು -

ಳಿನಿಗಂಪಿನವೊಲು

ಜನಿಯಿಸುವುದು ನಲ-

ವನು ಜನತೆಯಲಿ

೪೧

“ಜನರುತ್ಕರ್ಷವೆ

ಜನಪನ ಗುರಿಯೆಂ-

ದನವರತವು ನೆನೆ

ಮನದಲಿ, ರಾಮಾ

೪೨

“ವಿಲಸತ್ ಸುಕೃತಕೆ

ನೆಲೆಯಾದೀರಘು-

ಕುಲದಭಿಮಾನಕೆ

ನೆಲೆ ನೀನಾಗ್ಗೆ

೪೩

ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡವು

“ಗುರು ಹೇಳುವರಾ-
ತೆರದಲಿ ನೀನಿಂ-
ದಿರುಳನು ಕಳೆ ದೇ-
ವರ ಪೂಜೆಯಲಿ”

೪೪

ಅವಿಕ್ಯತಮನದಿಂ-
ದವನೀಶನ ವಚ-
ನವನಾಲಿಸಿ ರಾ-
ಘವನು ನುಡಿದನು

೪೫

“ಇದು ವಚನವು ನ-
ನ್ನದು, ರಘುವಂಶಕೆ
ಒದಗದು ನನ್ನಿಂ-
ದೊದಗದು ಕೊರತೆ”

೪೬

ಮನದಲಿ ನಲಿದರ-
ಸನು ಹರಸಲು, ಬಂ-
ದನು ರಘುವೀರನು
ಜನನಿಯ ಬಳಿಗೆ

೪೭

ಇದು ಪ್ರಥಮಾಧ್ಯಾಯವು

ಶ್ರೀಃ
ದ್ವಿತೀಯಾಧ್ಯಾಯವು

ಶ್ರೀರಘುಕುಲಮಣಿ
ವೀರಶಿರೋಮಣಿ
ಕಾರುಣಿಕಾಗ್ರಣಿ
ತಾರಕ ಶರಣು

೧

ಜನನಿಯ ಸಂದ-
ರ್ಶನಕೆಂದೈತಂ-
ದನು ರಘುನಾಥನು
ಮನದೊಲವಿಂದೆ

೨

ಸ್ಥಿರಭಕ್ತಿಯಲೀ-
ಶ್ವರಚಿಂತನದಲಿ
ಬೆರೆತಿರುವಳು, ಮೆ-
ಯ್ಮರೆತಿಹಳವಳು

೩

ಕಿರುನಗೆ ಮೊಗದಲಿ
ಮಿರುಗುತ್ತಲಿರುವುದು,
ಅರೆಗಣ್ಣಿಂದಲಿ
ಹರಿವುದು ಜಲವು

೪

ಹೃದಯದ ಪಾವಿ-
ತ್ರ್ಯದ ಬೆಳ್ಳಿಳಕದು
ವದನದೊಳೆಸೆವುದು
ಸುದತೀಮಣಿಯಾ

೫

ಜನನಿಯನೀಕ್ಷಿಸಿ
ಮನದೊಳಗೆಂದನು,
“ಜನಿಸಿದೆನಿವಳಲ-
ದೆನಿತು ಸುಕೃತಿಯೋ !”

೬

ಅನಿತರೊಳಲ್ಲಿಗೆ
ಜನಕಜೆ ಬಂದಳು,
ಜನನಿಯೊಡನೆ ಬಂ-
ದನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು

೭

ಧ್ಯಾನದಲವಳ ವಿ-
ಲೀನತೆಯನು ಕಂ-
ಡಾನತರಾದರು
ವೆೞ್ನದಲವರು

೮

ವರವರ್ಣಿನಿ ಕಣ್-
ದೆರೆದಳು, ನಲಿದಳು
ಹರಸುತವರನ-
ಕ್ಕರಿನಲಿ ಸಾಧ್ವಿ

೯

“ಬಂದುದದೇನೈ
ಕಂದಾ, ಸಂಜೆಯೊ-
ಳಿಂದಿಲ್ಲಿಗೆ ನೀ-”
ಸಂದಳು ಮಹಿಷ

೧೦

“ಯುವರಾಜತ್ವವು,
ಸುವಿಮಲೆ, ನನಗಾ-
ಗುವುದೌ ನಾಳಿನ
ದಿವಸವೆ, ತಾಯೇ

೧೧

“ಕರೆಯಿಸಿ ನನಗಿಂ-
ತರಸನು ನುಡಿದನು,
ಅರುಹಲದನು ಬಂ-
ದಿರುವೆನು, ದೇವೀ

೧೨

“ನಿನ್ನಯ ಕೃಪೆಯಿರ-
ಲೆನ್ನೊಳು, ನೀನೆ-
ನ್ನುನ್ನತಿಕಾರಣ-
ವುನ್ನತಚರಿತೇ”

೧೩

ಮಗನಿಗೆ ನುಡಿದಳು
ನಗೆಮೊಗದಲಿ ಸತಿ,
“ಮಗು, ಬಾಳೈ ಸುಕೃ-
ತಿಗೆ ನೆಲೆಯಾಗಿ

೧೪

“ಸಿರಿಯಿರಲಿರದಿರ -

ಲಿರದು ಕೊರತೆ, ಸ-

ಚ್ಚ ರಿತವು ಬಾಳಿನ

ತಿರುಳ್ಳೈ, ರಾಮಾ !

೧೫

“ನೆನೆ ರಘುಕುಲಚಾ-

ತನು, ದಶರಥತನ-

ಯನು, ಜನಕನಿಗಳಿ-

ಯನು, ನೀನೆಂದು

೧೬

“ಶಿವಮಸ್ತು ಸದಾ

ತನ, ರಾಮ, ತನೂ-

ಭವ, ರಘುಕುಲಮೈ-

ಭವ, ಧೃತಿಮೇರೋ !”

೧೭

ಜನನಿಯ ನುಡಿಗೇ-

ಳ್ಳನುನಯದಿಂದವ-

ಳನು ವಂದಿಸಿ ನುಡಿ-

ದನು ದಾಶರಥಿ

೧೮

“ಇದು ಪಾವನವಾ-

ದುದು, ನೀವೆನಗೆಂ-

ದುದು, ನಡೆವೆನು ನಾ-

ನಿದನನುಸರಿಸಿ”

೧೯

ಎಂದು ಸುಮಿತ್ರಾ-
ಸಂದನನೊಡನೆ-
ತಂದನು ತನ್ನಯ
ಮಂದಿರಕವನು ೨೦

ಇದು ಗೂಢವು, ಹಿತ-
ವೊದಗಲು ಪರರಿಗೆ,
ಎದೆಗುದಿ ಕುಜನರಿ-
ಗೊದವುವುದೇಕೋ ? ೨೧

ಅಲ್ಲಿಯು ಉತ್ಸವ-
ವಿಲ್ಲಿಯು ಉತ್ಸವ-
ವೆಲ್ಲಿಲ್ಲಿಯು ಪುರ-
ದಲ್ಲುತ್ಸವವು ೨೨

ಹೊಳೆವುವು ಬೀದಿಗ-
ಳೊಳು ಸಾಲ್ದೀವಿಗೆ-
ಗಳು, ಸುತ್ತೆಲ್ಲಿಯು
ಬೆಳಕೇ ಬೆಳಕು ೨೩

ದೇಸೆಗಳನು ಪಳಂ-
ಚಿಸುತ್ತೇರಿದುದಾ-
ಗಸಕೆ ಘನಧ್ವನಿ-
ಯೊಸಗೆವರೆಗಳಾ ೨೪

ತೆರತೆರದಲಿ ಸಿಂ-
ಗರಿಸಿರುವರು ಪಾ-
ರರು ಪುರವು ಮನ್ನೋ-
ಹರವಾಗೆಸೆಯೆ ೨೫

ಶ್ರೀರಾಮನ ಜಯ-
ಕಾರಧ್ವನಿ ದೊರೆ
ಕ್ಷೀರಾಂಬುಧಿಗಂ-
ಭೀರಸ್ವನಕೆ ೨೬

ಜನರಾವುತ್ಸವ-
ವನು ಕಂಡೊಡನೆಯೆ
ವನಿತೆಗದೊರ್ವಳಿ-
ಗೆನಿತೊಡಲುರಿಯೋ ! ೨೭

ಉರಿಯುರಿದಳು ಹ-
ಲೊರೆದಳು ಮಂಥರೆ
ಪರುಷಾಶಯೆ ಕಿಂ-
ಕರಿ ಕೇಕಯಿಯಾ ! ೨೮

ಏಕದು ತಂದಳೊ
ಶೋಕಾವಹೆಯನು
ಕೇಕಯಿ ತವರಿಂ-
ದಾಕುಬ್ಬಿಯನು ? ೨೯

ಸಿಡಿಮಿಡಿಗೊಳುತಲಿ
ನಡೆದಳು ಕೇಕಯಿ-
ಯೆಡೆಗಾಕುತ್ತಿತೆ
ಕಿಡಿ ಕಿಡಿಯಾಗಿ ೩೦

ಪುರದಾನಂದವ-
ನುರಿಹಲಿಕವಳಾ-
ಬಿರುನುಡಿಗಳಲೆನಿ-
ತಿರುವುದೊ ನಂಜು ! ೩೧

“ಹೊರಗೆತ್ತಲು ಪೌ-
ರರು, ನೋಡೌ, ನೆರೆ-
ದಿರುವರು, ನಲಿವರು
ಪರವೋತ್ಸವದೆ ೩೨

“ಕೇಳೌ ರಾಮನು
ನಾಳಿನ ದಿನದಲಿ
ಆಳುವನಹನವ-
ನೆಳಿಗಿಯಹುದು ! ೩೩

“ಸವತಿಯ ಮಗನಿಗೆ
ಯುವರಾಜತ್ವವು !
ಬವಣಿಗೆ ಗುರಿ ನಿ-
ನ್ನವನು ಭರತನು ! ೩೪

“ಮೋಸಕೆ ಸಿಲುಕಿದೆ-
ಯೀಸುದಿನವು ನೀ-
ನೈಸಿರಿ ನಿನ್ನದು
ಬೇಸಗೆಯ ಹೊಳೆ !”

೩೫

ಕುದಿದಿಂತವಳೆಂ-
ದುದನಾಲಿಸಿ ನಡು-
ಗಿದುದೆದೆ ಬಲುನೋಂ--
ದುದು ಕೇಕಯಿಯಾ

೩೬

“ಇದು ಭೀಷಣವಾ-
ದುದು ನುಡಿ ನೀನೆಂ-
ದುದು, ನುಡಿದೈ ಭೇ-
ದದ ಮಾತನಲೇ !

೩೭

“ಭರತನವೋಲೆ-
ಲ್ಲರು ಮಕ್ಕಳು, ನಾ-
ನರಿಯೆನೆಲೌ ಮಂ-
ಥರೆ, ಭೇದವನು

೩೮

“ಪ್ರೇಮಾಂಭೋನಿಧಿ
ರಾಮನು ಸದ್ಗುಣ-
ಧಾಮನು ಲೋಕ-
ಕ್ಷೇಮಾವಹನು

೩೯

ದ್ವಿತೀಯಾಧ್ಯಾಯವು

“ಅವನಿಗೆ ಕೊಡುವನು

ಯುವರಾಜತ್ವವ-

ನವನೀಪತಿಯುಚಿ-

ತವನೆಸಗುವನು

೪೦

“ಹಿರಿಯನು ರಾಮನು,

ಹಿರಿಯನಿಗಾಳಿಕೆ-

ಯಿರಬೇಕೆಂಬುದು

ಹಿರಿಯರ ನೀತಿ

೪೧

“ಸುವಿಮಲರೌ ರಾ-

ಘವರವರಲಿ ಮೋ-

ಸವು, ಮಂಥರೆ, ಸಂ-

ಭವಿಸುವುದೆಂತೌ ?

೪೨

ಎಲ್ಲರಿಗಿದರಿಂ-

ದುಲ್ಲಸವಿರುತಿರೆ,

ಖುಲ್ಲತನವು ನಿನ-

ಗೆಂಲ್ಲಿಂದಾಯ್ತೌ ?

೪೩

“ಅಹಿತವನೆಸಗಲು.

ಬಹುದೇನೆ ಜಗತ್-

ಸುಹೃದನಿಗೆ ರಘೂ-

ದ್ವಹನಿಗೆ ನಾನು ?

೪೪

ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡವು

“ಕೆಡುಕನು ನುಡಿದೈ !
ಹುಡಿಗೂಡದೆ ಹೆಸ-
ರೆಡರನು ಮಂಗಲ-
ಕೊಡರಿಸಿದವರಾ !

೪೫

“ಪ್ರಿಯನೆನಗೆ ಶುಭಾ-
ಶ್ರಯನಾರಾಮನು !
ಭಯವವನಿಂದೆ-
ಲ್ಲಿದೌ ಎನಗೆ ?

೪೬

“ಗೆಲುವಾಗಲಿ, ಮಂ-
ಗಲವಾಗಲಿ ರಘು-
ಕುಲವೆೌಳಿಗೆ, ಬೆಳ-
ಗಲಿ ಯಶವವನಾ !”

೪೭

ಒಲಿದೊಲಿದಂತೆನು-
ತಲಿ ಕೇಕಯಿ ಗುಣ-
ಸಿಲಯನಸಕ್ಕಿರಿ-
ನಲಿ ಹರಸಿದಳು

೪೮

ಇದು ದ್ವಿತೀಯಾಧ್ಯಾಯವು

ಶ್ರೀಃ

ತೃತೀಯಾಧ್ಯಾಯವು

ಶ್ರೀರಘುಕುಲಮಣಿ

ಏರಶಿರೋಮಣಿ

ಕಾರುಣಿಕಾಗ್ರಣಿ

ತಾರಕ ಶರಣು

೧

ಉರಿಯೊಳಗೆಣ್ಣೆಯ-

ಸೆರಚಿದವೊಲು ಮಂ-

ಥರೆಯ ಹೃದಯದುರಿ-

ಯುರಿದುದು ಮಸಗಿ

೨

ಎದೆಯೊಳು ಕುದಿದು-

ಕ್ಕಿದಸೂಯೆಯೆ ಆ-

ದುದು ಮಂಥರೆಯಾ-

ತಿದ ಬಿರುವಾತು !

೩

ಮರುಳೀಕೆಯನಾ-

ವರಿಸಿದುದೆಂತೋ ?

ಅರಿವುದೊರೆದು ಮೆ-

ಯ್ದರೆದಳದೆಂತೋ ?

೪

“ಭರತನಯೋದ್ಭಯೋ-
ಳಿರದಿಹ ಸಮಯವ-
ಸರಸಿಹನೌ ನಿ-
ನ್ನರಸು ವಿಮಲನು !

೫

“ಪ್ರೀತಿಯ ತಮ್ಮನು
ಮಾತುಳನಲ್ಲಿರೆ,
ಏತಕೆ ರಾಮನಿ-
ಗಾತುರತೆಯಿದು ?

೬

“ಭರತನ ಭಯವಾ-
ವರಿಸಿರಲಿನ್ನಿತಾ-
ತುರತೆಯಿವರಿಗೆಂ-
ದರಿವುದು ತಪ್ಪೇ ?

೭

“ಹೃದಯವು ಭಯಕಾ-
ಸ್ಪದವಾಗಿರಲಾ-
ವುದು ಮನುಜನು ಮಾ-
ಡದಪಾಯವದು ?

೮

“ಆರೌ ತನ್ನಧಿ-
ಕಾರಕೆ ಭಂಗವ
ಸೈರಿಸುವವನೀ-
ಧಾರಿಣಿಯಲ್ಲಿ

೯

“ಹೊರಗಿರುವವನನು
ಹೊರಗನವರತವು
ಇರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿ-
ದಿರನೆ ರಘುಪತಿ

೧೦

“ಭರತನಯೋಧ್ಯೆಗೆ
ಬರಲಿಚ್ಛಿಸಿದೊಡೆ,
ಬರಲೀವರೆ ಭಯ-
ಭರಿತಹೃದಯರು ?

೧೧

“ಹತಭಾಗಿನಿ, ದು-
ರ್ಗತಿವಶಿಯಾದ್ಯೆ !
ಸುತದರ್ಶನವಿ-
ನ್ನತಿಕಠಿಣವಲೇ !

೧೨

“ಏಸಿರಿಯೆಲ್ಲವು
ಕೌಸಲ್ಯೆಗೆ, ನಿನ-
ಗಾಸರವಿಲ್ಲವು,
ದಾಸಿಯವಳಿಗೆ !

೧೩

“ಬಗೆಬಗೆಯಿಂದಲಿ
ಹಗೆಗಳ ಕೀಳ್ಗೆ-
ಯ್ಮೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿಹ
ಮಗನನು ಕಾಯೆೞ್ !”

೧೪

ಅದೊ ಮಂಥರೆ ಹರ-
ವಿದ ಬಲೆಯೊಳು ಸಿಲು-
ಕಿದಳಕಟಾ ಅರಿ-
ಯದೆ ಕೈಕೇಯಿ ! ೧೫

ಅರಮನೆಯಾದುದು
ಸೆರೆಮನೆಯವಳಿಗೆ !
ಅರಸನನಿಣಿಸಿದ-
ಳರಿಯೆಂತವಳು ! ೧೬

ಒಡರಿತಿದೇನೆಂ-
ದಡಿಗಡಿಗಂಗನೆ
ನಿಡುಸುಯ್ದಳು, ಬಲು
ನಡುನಡುಗಿದಳು ೧೭

“ಸುತನನು ಕಳುಹಲು
ಮತಿಯೇಕಾಯ್ತೋ ?
ಅತಿಕಠಿಣವು ದೆಸೆ !
ಗತಿಯಿನ್ನೇನು ? ೧೮

“ಅರರೇ ! ಕೊಯ್ದನು
ಕೊರಲನು ಕಪಟದೆ
ಕರುಣಾಹೀನನು
ಸರಪತಿಯೆನ್ನಾ ! ೧೯

“ಅಹಿವಿಷದಂತೀ-
ಕುಹಕವು, ಮುಂಥರೆ,
ಅಹಿತವನೊದಗಿಸ-
ದಿಹುದೆ ಮಗನಿಗೆ ? ೨೦

“ಅಹಹಾ ! ಮೋಸವು
ದಹಿಸುವುದೆದೆಯನು !
ಇಹುದೆ ಉಪಾಯವು ?
ಸಹಿಸೆನುರಿಯನು ! ೨೧

“ಬಲೆಯಲಿ ಸಿಲ್ಕಿದೆ-
ನಲೆ ! ನಿರ್ಮಾಲ್ಯದ-
ವೊಲು ಜನ್ಮವು ನಿ-
ಷ್ಫಲವಾಯ್ತುಕಟಾ ! ೨೨

“ಅಳಿದೆಸೆಯೆನಗ-
ಗ್ಗಳಿಕೆ ಸಪತ್ನಿಗೆ !
ಹಳಿಗೆನ್ನಯ ಹೆಸ-
ರೊಳಗಾಯ್ತುಮ್ಮಾ ! ೨೩

“ಮಗನನು ಕಾಣುವ -
ಬಗೆಯೀಕೈಕೇ-
ಯಿಗೆ ತೋರದು ! ದು-
ರ್ಭಗೆ ನಾನಲ್ಲೀ ? ೨೪

“ಇನ್ನಿ ಹರಾರೆನ-

ಗೆನ್ನ ವರೆಂಬರು ?

ಎನ್ನನು ಕಾಯ್ವರು

ಬನ್ನದೊಳಾರು ?

೨೫

“ತೋರಿಸು, ಮಂಥರೆ,

ದಾರಿಯನೆನಗಿ-

ನ್ನಾರಿಹರೌ ಗತಿ

ಬೀರೆನಗಿಲ್ಲಿ ?”

೨೬

ಮಿಡುಕುತೆ ಕಂಬನಿ-

ಮಿಡಿಯುತೆ ಕೇಕಯಿ

ನುಡಿಯೆ, ವಿಷೋದರಿ

ನುಡಿದಳು ಕುಬ್ಜೆ

೨೭

“ಹೆದರದಿರಿದಕಿರು-

ವುದು ಮಾರ್ಗವು, ಮೋ-

ಸದೆ ಬಲೆಯನು ಹರ-

ವಿದನೌ ನೃಪತಿ !

೨೮

“ಮನವಿರೆ, ಮಾರ್ಗವು

ಸನಿಹದಲಿರುವುದು;

ನೆನೆ, ಕೇಕಯಿ, ಹಿಂ-

ದಿನ ವೃತ್ತವನು

೨೯

“ಕಡೆಯೆ ಸುರರು, ನಿ-
ನ್ನರಸನು ಹೋದನು
ಸುರಲೋಕಕೆ ದನು-
ಜರನು ಮುರಿಯಲು ೩೦

“ಧರಣೀಪತಿ ದೈ-
ತ್ಯರನಿದಿರಿಸಿ ಸಂ-
ಗರದಲಿ ಮೆರೆದನು
ತರಿದಿಕ್ಕುತ್ತಲಿ ೩೧

“ಅಸಮಧೃತಿಯ ಸಾ-
ಹಸವನು ನೀನೀ-
ಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ ಸಂ-
ತಸದೆ ಬಳಿಯಲಿ ೩೨

“ಅರಿಗಳ ಕೆಯ್ದುಗ-
ಳರಿತಕೆ ಮೆಯ್ ಬಿರಿ-
ತಿರಲಾತನನುಪ-
ಚರಿಸಿದೆ, ಪೊರೆದೆ ೩೩

“ಮನವೊಸೆದೆಂದನು,
‘ನಿನಗೆ ವರದ್ವಯ-
ವನು, ಕೇಕಯಿ, ಕೊಡು-
ವನು ನಾನೆ’ಂದು ೩೪

“ಸುರುಚಿರವಚನದೆ
ನರಪತಿಗಿಂತು—
ತ್ತರವನು ನೀನಾ—
ದರದಿಂದಿತ್ತೈ

೩೫

“ ಉಳಿದಿರಲೀವರ—
ಗಳು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೆ,
ಬಳಸೆನು ನಾನೀ—
ಗಳೆ, ಭೂಪಾಲಾ’

೩೬

“ಅಂದಾತೆರದಿಂ—
ದೆಂದುದೆ ಒಳ್ಳಿದ—
ನಿಂದೊದಗಿಸುವುದು,
ಸಂದೆಯವಿಲ್ಲಾ

೩೭

“ಭರತನಿಗೈಸಿರಿ
ಬರುವುದು, ಮತ್ತೆದು
ಸ್ಥಿರವಹುದೀವರ—
ವೆರಡರ ಬಲದೆ

೩೮

“ಬರಲಿಂದೀಮಂ—
ದಿರಕರಸನು, ಮುಳಿ—
ದಿರು, ನುಡಿಯಿಸೆ, ಬಾ—
ಯ್ದೆರೆಯಲುಬೇಡಾ

೩೯

“ಕಿವಿಗುಡಬೇಡಾ
ಅವನಿಪನಾಡುವ
ಸವಿಮಾತಿಗೆ, ನಿ-
ರ್ದ್ರವೆಯಾಗಿಹುದೌ !   ೪೦

“ಹೃದಯದೊಳೇನಿರು-
ವುದು ನುಡಿ, ಸಲಿಸುವೆ-
ನದನೆಂದೊಡೆ ನುಡಿ-
ವುದು ನೀನಿಂತು   ೪೧

“ ‘ಸ್ಮರಣೆಯಲಿರುವುದೆ
ವರಗಳನಿತ್ತುದು,
ನರಪತಿ, ದೇವಾ-
ಸುರಯುಧದಲಿ ?   ೪೨

“ಉಳಿದಿಹುವಾವರ-
ಗಳು, ನಲ್ಲನೆ, ನಿ-
ನ್ನೊಳು, ಬೇಡುವೆನೀ-
ಗಳೆ ನಾನವನು   ೪೩

“ಇನವಂಶಲಲಾ-
ಮನೆ, ಪಾಲಿಸು ನುಡಿ-
ಯನು, ಸತ್ಯವ್ರಾ-
ಣನೆ, ಭೂಪಾಲಾ !   ೪೪

“ವರವೊಂದೆನ್ನಯ
ಭರತನಿಗೀಗಲೆ
ತರಲೀರಾಚ್ಯದ
ಸಿರಿಯೆಲ್ಲವನು !

೪೫

“ವರವಿದು ಮತ್ತೊಂ-
ದಿರದೊಡವೂರ್ಣವು;
ಸ್ಥಿರವಲ್ಲದ ಸಿರಿ-
ಸಿರಿಯೆಂತಹುದು ?

೪೬

“ಮನೆಯಲಿರದೆ ರಾ-
ಮನು, ನೃಪ, ಕಳೆಯಲಿ
ವನದಲಿ ವರುಷಗ-
ಳನು ಹದಿನಾಲ್ಕು !’

೪೭

“ಎದೆಗಿಡದಿಂತವ-
ನಿದಿರಲಿ ನುಡಿ ನೀ-
ನೊದಗುವುದೌ ಸಂ-
ಪದವು ಮಗನಿಗೆ

೪೮

“ಚತುರತೆಯಿಂದೀ-
ಸ್ವಿತವನು ಸಾಧಿಸು,
ಹಿತವನು, ಕೇಕಯಿ,
ಸುತನಿಗೊದಗಿಸು”

೪೯

ತೃತೀಯಾಧ್ಯಾಯವು

ಅದು ನೀರೊಳು ಕೆಸ-
ರದು ಹಾಲೊಳು ಹುಳಿ
ಅದು ಮಂಥರೆಯಾ-
ಡಿದ ಕೀಳುನುಡಿ !

೫೦

ಇದು ತೃತೀಯಾಧ್ಯಾಯವು

ಶ್ರೀಃ

ಚತುರ್ಥ್ಯಾಧ್ಯಾಯವು

ಶ್ರೀರಘುಕುಲಮಣಿ

ವೀರಶಿರೋಮಣಿ

ಕಾರುಣಿಕಾಗ್ರಣಿ

ತಾರಕ ಶರಣು

೧

ಮನುಜನ ಮನವೇ-

ನನೊ ಬಯಸುವುದೇ-

ನನೊ ಗೆಯ್ಯುದು ವಿಧಿ !

ಎಸಿತು ವಿಷಮವೋ !

೨

ಅಸಮಯಶನನಾ-

ವಸುಧಾಧಿಪನನು

ವ್ಯಸನಕೆ ಗುರಿಯಾ-

ಗಿಸಿದವಳಬಲೆ !

೩

ಸಾಕೇತಾಧಿಪ-

ನೇಕೈತಂದನೊ

ಕೈಕೇಯಿಯ ಗೃಹ-

ಕಾಕಾಲದಲಿ ?

೪

ಏನನೊ ನೋಡಿದ-
ನಾನರನಾಥನು;
ವೆಕೌಸವೆ ತುಂಜಿಹು-
ದಾನಿಲಯದಲಿ

೫

ಹೊರಗನಿತುತ್ಸವ-
ವಿರಲೊಳಗೆಲ್ಲಿಯು
ವಿರಸತೆಯೆದೆಯನೆ
ಬಿರಿಯಿಸುವುದಲೇ !

೬

ಬರಿನೆಲದಲಿ ಮಲ-
ಗಿರುವಳು ಕೇಕಯಿ,
ತೊರೆದೊಗೆದಿಹಳಾ-
ಭರಣವನವಳು

೭

ಕೆದರಿದ ಕೂದಲ
ಹೊದಿಕೆಯೊಳಡಗಿರು-
ವುದು ಲಲಿತಾಂಗಿಯ
ವದನಾಂಬುಜವು

೮

ಕೆರಳಿದ ಹಾವಿನ
ತೆರದಿಂದೆಡೆವಿಡ-
ದುರಿಯುರಿಯುತೆ ಫೂ-
ತ್ಕರಿಸುತ್ತಲಿಹಳು

೯

ಪರಿಚಾರಿಕೆಯರ-

ನಿರಲೀಯಳು ಭೀ-

ಕರದರ್ಶನೆ ನಿ-

ಷ್ಕುರೆ ನೆರೆಯಲ್ಲಿ !

೧೦

ಪ್ರಿಯವನು ಸವಿಯಲು

ಬಯಸಿದ ನೃಪನ-

ಪ್ರಿಯವನು ಕಾಣುತ್ತೆ

ಭಯವೈದಿದನು

೧೧

ಪಾಪಿಗೆ ನುಡಿದನ-

ಪಾಪನು ಭೂಪತಿ,

“ಕೋಪವು ನಿನಗೇ-

ಕೀಪರಿಯೊಳಿದು ?

೧೨

“ಮಾನಿನಿ, ನಿನಗಸ-

ಮಾನವನೆಸಗಿದ-

ರೇನಾರಾದರು

ಹೀನಮನುಜರು ?

೧೩

“ಇದು ಸಮಯವು ಸ-

ಮೃದಕಿರುತಿರಲಿಂ-

ತಿದು ದುರ್ಮನವೇ-

ಕಿದು ಮುಳಿಸೇಕೆ ?

೧೪

“ವನಿತಾಮಣಿ, ನಾ-

ಳಿನ ದಿನವದು ರಾ-

ಮನಿಗಭಿಷೇಕದ

ದಿನವೆಂದರಿಯೆೞು

೧೫

“ಇಂತುತ್ಸವದಲಿ

ಸಂತಸಗೆಟ್ಟೀ-

ಕಾಂತದಲಿರುವುದ-

ಕೆಂತಾಯ್ತು ಮತಿ ?

೧೬

“ಅನುಚಿತವು, ಮನ-

ಸ್ವಿನಿ, ಮಂಗಲದಲಿ

ಮುನಿಸೆಂಬುದು; ಮುದ-

ವನು ತಳೆ, ದೇವೀ !

೧೭

“ಕಡಲುಡಿಗೆಯ ನೆಲ-

ದೊಡೆತನವೆಮ್ಮದು,

ನುಡಿ ನಿನ್ನಿಷ್ಟವ-

ನಿಡುವೆವು ತಂದು

೧೮

“ಬಿಡು ಮುಳಿಸನು ನೀ-

ನೆಡೆಗುಡು ನಲೈಗೆ;

ನುಡಿ, ಕೇಕಯಿ, ನಲ್-

ನುಡಿಗಳನ್ನಿನ್ನು

೧೯

ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡವು

“ಮನದಲ್ಲಿದ್ದುದು-
ನೆನಗೊರೆಯದೊಡೆಂ-
ತಿಸಿಯಳೆ, ಹೇಳಿ-
ವೆನು ನಾನದನು ?” ೨೦

ಹೃದಯವು ದಯೆದೋ-
ರದು ದಶರಥನಾ-
ಡಿದ ಮಾತಿಗೆ ಕರ-
ಗದು ಕೇಕಯಿಯಾ ! ೨೧

ನಿಡುಸುಯ್ಯಳು, ಕಿವಿ-
ಗುಡಳವನೀಶನ
ನುಡಿಗಳಿಗೇನನು
ನುಡಿಯಳು ವಾಮೆ ೨೨

ಧರಣೀಪತಿ ತ-
ನ್ನರಸಿಗೆ ದೀನ-
ಸ್ವರದಲಿ ನುಡಿದನು
ಕರುಣಾಸ್ಪದನು ೨೩

“ಅಕಟಕಟಾ ! ಏ-
ತಕೆ ಚಿತ್ತವ್ಯಥೆ ?
ವಿಕ್ಯತಿಯಿದೇತಕೆ ?
ಸುಕ್ಯತಿನಿ, ಹೇಳು ೨೪

“ಮನದಲ್ಲಿದ್ದು ದ-
ನನುಮಾನಿಸದಲೆ
ಎನಗುಸಿರೌ, ಮಾ-
ಸಿನಿ, ಮನದನ್ನೆ !

೨೫

“ಪ್ರಿಯೆ, ಹೇಳೌ, ಕೇ-
ಕಯಿ, ರಾಮನವೊಲು
ಪ್ರಿಯನೆನಗೆ ಜಗ-
ತ್ರಯದೊಳಗಾರು?

೨೬

“ಅವನಾಣೆ ನೃಪುಂ-
ಗವನಾಣೆಯಭೀ-
ಷ್ಯವನೀಗಲೆ ಸಲಿ-
ಸುವೆನೌ ನಿನ್ನಾ

೨೭

“ಇದು ಮೌನವು ನಿ-
ನ್ನದು, ಸುಂದರಿ, ಎ-
ನ್ನೆದೆಯನು ಕೊರೆಕೊರೆ-
ವುದು, ದಯೆದೊರರು !”

೨೮

ಜನನಾಥನ ನುಡಿ-
ಯನು ಕೇಳಿದಳಂ-
ಗನೆ ನುಡಿದಳು ಕೈ-
ಯನು ಹಿಡಿಡಿದಿತು

೨೯

“ಕ್ಷಿತಿಪತಿ, ಸತ್ಯ-
ವ್ರತ, ಭಾಷೆಯನ-
ಕ್ಷತವಾಗಿಡು ನಿ-
ಶ್ಚಿತಮತಿಯಿಂದೆ, ೩೦

“ಕುಶಲವು ಮೋಹಕೆ
ವಶನಾಗದೆ ಕುಲ-
ಯಶವನು ಕಾಯ್ದುದು,
ದಶರಥನೃಪತೀ ! ೩೧

“ಸ್ತುರಣೆಯಿರುವುದೆ
ವರಗಳನೊಲಿದಿ-
ತ್ತಿರುವುದು ದೇವಾ-
ಸುರಯುದ್ಧದಲಿ ? ೩೨

“ಉಳಿದಿಹುವಾವರ-
ಗಳು, ದೇವಾ, ನಿ-
ನ್ನೊಳು, ಬೀಡುವೆನೀ-
ಗಳೆ ನಾನವನು ೩೩

“ವರವೊಂದೆನ್ನಯ
ಭರತನಿಗೀಗಳೆ
ತರಲೀರಾಜ್ಯದ
ಸಿರಿಯೆಲ್ಲವನು ೩೪

“ವರವಿದು ಮತ್ತೊಂ-
ದರದೊಡವೂಣವು;
ಸ್ಥಿರವಲ್ಲದ ಸಿರಿ
ಸಿರಿಯೆಂತಹುದು ?

೩೫

“ಮನೆಯಲಿರದೆ ರಾ-
ಮನು, ಸೃಪ, ಕಳೆಯಲಿ
ವನದಲಿ ವರುಷಗ-
ಳನು ಹದಿನಾಲ್ಕು”

೩೬

ಬಳಿಕೆಂದಳು, “ವರ-
ಗಳನಿವನೀಯದೊ-
ಡಳಿವೆನು ನಾನೀ-
ಗಳೆ ಸಂಜುಂಡು !”

೩೭

ಅರರೇ ಸ್ವೈರೀಣಿ-
ಯುರಿವೆಂಕೆಯನೇ
ಇರಿಸಿದಳಲರೊಳು
ಕರುಣೆಯನುಳಿದು !

೩೮

ಬಲವೆಂದನು ಸೃಪ-
ತಿಲಕನು ಬಲೆಯೊಳು
ಸಿಲುಕಿದ ಸಿಂಹದ-
ವೊಲು ಬಗೆಗುಂದಿ

೩೯

ಕೂರಲಗೈದೆಯೊಳು
ಸೇರುವ ತೆರದಲಿ
ಸೇರಿತು ವನಿತೆಯ
ದಾರುಣದ ನುಡಿ

೪೦

ಮೀರಿದ ದುಃಖದೆ
ಧೀರತೆಯಳಿದಿತು,
ಆರಿತು ನಾಲಗೆ,
ಬಾರದು ಮಾತು !

೪೧

ಹಿರಿದಾವ್ಯಥೆ ! ಸೆಲ-
ಕುರುಳಿದನದರಿಂ-
ದರಿವಳಿದಲ್ಲಿಯೆ
ಧರಣೀಶ್ವರನು !

೪೨

ಮರುಗಳು ನಿರ್ಘೃಣೆ-
ಯರಸನ ದುರ್ದಶೆ-
ಗರರೇ ! ಸೆಲೆ ಬ-
ತ್ತಿರುವುದು ದಯೆಯಾ !

೪೩

ಜನಪತಿಯೆಚ್ಚ-
ತ್ತನು, ಕೈಕೇಯಿಗೆ
ಮುನಿದೆಂದನು ಬಿರು-
ದನಿಯಿಂದಿಂತು

೪೪

“ ಎಲೆ ಕುತ್ತಿತೆ, ರಘು-
ಕುಲಘಾತಿನಿ, ದು-
ಶ್ಚಲೆ, ತಪ್ಪೇನೆ-
ನ್ನಲಿ ರಾಮನಲಿ ?

೪೫

“ಎನಯಿ ನಿರಾಗಸ-
ಸನುಪಮಗುಣಿ ರಾ-
ಮನು; ನಾನವನನು
ವನಕಟ್ಟುವುದೇ ?

೪೬

“ಪಿತೃದೇವನಿಗ-
ಕ್ಷತಶೀಲನಿಗ-
ಪ್ರತಿಮನಿಗೇಕೌ
ಸ್ಥಿತಿ ವನದೊಳಗೆ ?

೪೭

“ಬದುಕಲು ಜಗವಾ-
ರದು ರವಿಯಿರದಿರೆ,
ಬದುಕೆನು ರಘುಪತಿ-
ಯಿದಿರೊಳಿರದಿರೆ !

೪೮

“ ನೀರನು ತೊರೆದಿರ-
ಲಾರದು ಮೀನಿರ-
ಲಾರೆನೆಲೌ ರಘು-
ವೀರನನುಳಿದು !

೪೯

“ಕೋರಲಿ ನಲವಿಂ-
ದಿರಿಸಿದ ಹೂವಿನ
ಸರವೇಕಿಂತೆನ-
ಗುರುಲಾಯ್ತುಕಟಾ !

೫೦

“ಹೂವಿನೊಳಡಗಿದ
ಹಾವಿನ ದಂಶದೆ
ನಾವಾದೆವಲೇ
ಸಾವಿಗೆ ತುತ್ತು !

೫೧

“ಬದುಕಿಸು ನನ್ನನು,
ಬದುಕಿಸು, ಕೇಕಯಿ,
ಬದುಕಿಸು ಪತಿಯನು
ಬದುಕಿಸು, ದೇವೀ !”

೫೨

ಬರಲಿದನೊರಲಿದ-
ನರಸನು ! ಕೇಕಯಿ
ಕರಗಳು, ಛಲವನು
ತೊರೆಯಳು ಮನದಾ !

೫೩

ಶ್ರೀಃ

ಪಂಚಮಾಧ್ಯಾಯವು

ಶ್ರೀರಘುಕುಲಮಣಿ

ವೀರಶಿರೋಮಣಿ

ಕಾರುಣಿಕಾಗ್ರಣಿ

ತಾರಕ ಶರಣು

೧

ಮೃದುವಲ್ಲೇ ಸ್ತ್ರೀ-

ಹೃದಯವು? ಕೇಕಯಿ,

ಎದೆ ಸಿನ್ನದು ಕ-

ಲ್ಲೆದೆಯೆಂತಾಯ್ತು ?

೨

ಈಮನುಜನಿಗಾ-

ರಾಮವನೀವಳು

ಸ್ತ್ರೀ ಮಾರ್ದವವನು

ಕೋಮಲತೆಯನು

೩

ಸರಸತಿ ಜಗಕೊದ-

ವಿರುವುದು ವನಿತೆಯ--

ವಿರವಿಂದವರಿಂ-

ದಿರವಿಗೆ ಚೆಲುವು !

೪

ಮುಸುಕದೆ ಮನೆಯನು
ಮಸುಕೆಲ್ಲೆ ಲ್ಲಿಯು
ಹಸಿಯಾರಲು ಹೆಂ-
ಗುಸಿನ ಹೃದಯದಾ ?

೫

ಮರೆತೆಯೆ, ಕೇಕಯಿ,
ಭರತನವೊಲು ರಘು-
ವರನೊಲುಮೆಯ ಮಗ-
ನಿರುತಿರುವುದನು ?

೬

ಅರಿಯದಿಹೆಯೆ ರಘು-
ವರನ ವಿವಾಸದೆ
ಮರಣಕೆ ನಿಜಪತಿ
ಗುರಿಯಹನೆಂದು ?

೭

ಇರುತಿಹನೇ ಇತ-
ರರವೊಲು ತಮ್ಮನು
ಭರತನು ? ಛಲವನು
ತೊರೆ, ಕೈಕೇಯೀ !

೮

ಅದು ಬರುಗೊಂಡವೊ
ಅದು ಬರಸಿಡಿಲೋ
ಅದು ಕೇಕಯಿಯಾ-
ಡಿದ ಬಿರುನುಡಿಯೋ !

೯

“ಜನಪತಿ, ಬೇಡಿದು-
ದನು ನಿಶ್ಚಯದೀ-
ವೆನು ನಿನಗೆಂದಿಂ-
ತೆನುವುದೆ ನೀನು ? ೧೦

“ಇದು ಕಪಟಿಯ ನುಡಿ !
ಇದು ಕೀಳನ ನುಡಿ !
ಇದು ಸತ್ಯವ್ರತ-
ನದು ನುಡಿಯಲ್ತು ! ೧೧

“ಅಹಹಾ ! ವಶನಾ-
ಗಿಹೆ ಮೋಹಕೆ; ತಳಿ-
ದಿಹೆ ನೀನೆದೆಯಲಿ
ಕುಹಕವನೆಂತು ? ೧೨

“ತುಳಿಯಲು, ನೃಪ, ಕಾ-
ಲ್ಕಿಗಳಗಾಡಿದ ನುಡಿ-
ಗಳನೀತಿರದಿಂ-
ದೆಳಸುವುದುಂಟೇ ? ೧೩

“ಅನ್ಯತದೆ ಜೀವಿಸು-
ವನು ರಘುಕುಲಜಾ-
ತನು ದಶರಥನೆಂ-
ದೆನರೇ ಜನರು ? ೧೪

“ಇದು ಕಪಟದ, ಪಾ-
ಪದ ಮನೆ ನಿನ್ನದು !
ಇದರಲಿ ಕೊಳೆಯುತ್ತೆ
ಬದುಕಿರಲೆಂತು ?

೧೫

“ ಕೆರೆಬಾವಿಗಳಾ-
ಸರವನು ನಾನಿ-
ನ್ನರಸುವೆನೆನಗಾ-
ವರಗಳಿರದಿರೆ !

೧೬

“ವನವಾಸವು ರಾ-
ಮನಿಗಾಗಲಿ ! ಭರ-
ತನಿಗೀರಾಜ್ಯವು,
ಜನಪನೆ, ಬರಲಿ !”

೧೭

ಮಡದಿಯ ನುಡಿಯದು
ಸಿಡಿಲಂತಾಗಲು,
ನಡುಗಿದನರಸನು
ಕಡುದುಗುಡದಲಿ

೧೮

ಕೊರಗುತ್ತೆ ಮಮ್ಮಲ
ಮರುಗುತ್ತೆ ಬಿದ್ದನು !
ಸರಿದುದು ಚಿಂತೆಯೊ-
ಳಿರುಳಿಂತವನಾ !

೧೯

ನಸುಕಾದುದು, ಮನ-
ಮೊಸೆದೆಲ್ಲಿಯು ಜನ-
ರೊಸಗೆಯೊಳಿರೆ, ಶೋ-
ಭಿಸಿದುದಯೋಧ್ಯೆ ೨೦

ಆರಮನೆಗೈತಂ-
ದರು ಮುದದೆ ಪಸಿ-
ಷ್ಠರು ಮಂಗಲವನು
ನೆರವೇರಿಸಲು ೨೧

ಮುನಿ ಕರೆದು ಸುವಂ-
ತ್ರನನೆಂದರು, “ಜನ-
ಪನಿಗರುಹೈ ಬರ-
ವನು ನೀನೆನ್ನಾ” ೨೨

ತ್ವರೆಯಿಂದಾತನು
ಗುರುಗಳ ಬರವನು
ಅರುಹಲು ಬಂದನು
ನರಪತಿಯೆಡೆಗೆ ೨೩

ಅಕಟಾ ! ಶುಭಕಪ-
ಶಕುಸವೆ ? ನಿನ್ನಿನ
ವಿಕಸಿತಹೃದಯಕೆ
ವಿಕಲತೆಯಿಂದು ! ೨೪

ಅವನೀಪತಿಯು -

ತ್ಸವಸಮಯದಲಿಂ-

ತವಸನ್ನನದೆಂ-

ತವನು ತಿಳಿಯನು

೨೫

“ಎಂತಡಗಿತು ಭೂ-

ಕಾಂತನ ಹೃದಯದ

ಸಂತಸವಕಟಾ !

ಚಿಂತೆಯಿದೇಕೆ ?

೨೬

“ವದನವು ಸೂಚಿಸು-

ವುದು ವೇದನೆಯಾ-

ವುದೊ ಇವನೆದೆಯೊಳು

ಕುದಿಕುದಿವುದನು !

೨೭

“ಸತಿ ನೀನೌ ! ಉ-

ಗ್ರತೆಯೇಕಿದು ನಿಜ-

ಪತಿಯೊಳು ? ನಿನಗೀ-

ಚ್ಯುತಿಯನುಚಿತವು

೨೮

“ಕರುಣಾಸ್ಪದವಾ-

ಗಿರಲು ಪತಿಯ ದೆಸೆ,

ಮರುಕೆಂತೌ ನಿನ-

ಗಿರದಕಟಕಟಾ !”

೨೯

ಎಸುತಿಂತು ಸುಮಂ-
 ತ್ರನು ಮನದಲಿ ಜನ-
 ಪನ ಹೊರೆಗೈತಂ-
 ದನು ಚಿಂತೆಯಲಿ ೩೦

ರಚಿತಾಂಜಲಿಯಾ-
 ಸಚಿವನು ನುಡಿದನು
 ಉಚಿತಜ್ಞನು ಮೃದು--
 ವಚನಗಳಿಂದೆ ೩೧

“ಧರಣೀಪತಿ, ಕುಲ-
 ಗುರು ಬಂದಿರುವರು,
 ಬರವನವರು ನಿಮ-
 ಗರುಹೆಂದಿಹರು” ೩೨

ಮರುಮಾತನು ಕುಡ-
 ಲರಿಯದೆ ದಶರಥ-
 ನಿರೆ, ಕೇಕಯಿಯೀ-
 ತೆರದೆ ನುಡಿದಳು ೩೩

“ಇರುಳ್ಳೆಲ್ಲವು ಎ-
 ಜ್ಞರು ನೃಪತಿಗೆ, ರಘು-
 ವರನಿಗೆ ಬಾರೆಂ-
 ದರುಹು, ಸುಮಂತ್ರಾ ೩೪

“ಈನ್ಯಪನೇಳಸುವ-
ನೇನನೊ ಹೇಳಲು,
ನೀನೀಗಳೆ ಕರೆ
ಮಾಸನಿಧಿಯನು” ೩೫

ಎಸಲೆಂದನದೇ-
ನನೊ ನೆನೆಯುತೆ ಸಚಿ-
ವನು, “ನ್ಯಪನಾಣತಿ-
ಯೆನಗಿಹುದಿದುವೇ ?” ೩೬

“ಅಹುದು, ಸುಮಂತ್ರಾ,
ಅಹುದಹುದು, ಚಗತ್-
ಸುಹೃದನನೀಗಳೆ
ತಹುದೈ ನೀನು” ೩೭

ಒಡೆಯನ ನುಡಿಗೇ-
ಳ್ಳೊಡನೆ ಸುಮಂತ್ರನು
ನಡೆದನು ರಘುವರ-
ನೆಡೆಗುತ್ತುಕನು ೩೮

ಇದು ಪಂಚಮಾಧ್ಯಾಯವು

ಶ್ರೀಃ

ಷಷ್ಠಾ ಧ್ಯಾಯವು

ಶ್ರೀರಘುಕುಲಮಣಿ

ವೀರಶಿರೋಮಣಿ

ಕಾರುಣಿಕಾಗ್ರಣಿ

ತಾರಕ ಶರಣು

೧

ಅದು ಶಾಂತಿಯ ತವ-

ರದು ರಘುವೀರನ

ಸದನವು ಮಾಂಗ-

ಲ್ಯದ ನೆಲೆವೀಡು

೨

ಬಿನದದ ಮನೆ, ಚೆಲು-

ವಿನ ಮನೆ, ನಲವಿನ

ಮನೆಯೊಲುಮೆಯ ಮನೆ,

ಮನೆ ಜಾನಕಿಯಾ

೩

ಇನಿಯಳು ರಘುನಾ-

ಥನಿಗಾತನ ಬೀ-

ವನದ ಕುಸುಮಕವ-

ಳಿಗಂಪತ್ತೀ !

೪

ಪ್ರೇಮದ ಬೆಳಕವ-
 ಳೀಮಂದಿರದೊಳು
 ರಾಮನ ಹೃದಯ-
 ಸ್ವಾಮಿನಿ ಸೀತೆ ೫

ಮೃದುಸರಸಾಲಾ-
 ಪದ ಸವಿಯಲ್ಲಿಯ-
 ದದು ಸಂಯಮದಿಂ-
 ದೊದವಿದುದಲ್ಲೀ ? ೬

ಶ್ರೀರಾಮನ ಸಂ-
 ಸಾರದ ಮಧುರಗ-
 ಭೀರತೆಯಂದವ-
 ದಾರನೊಲಿಸದು ? ೭

ಸದನದೊಳ್ಲರ
 ವದನದೊಳೆಸೆವುದು
 ಮೃದುಮಧುರಸುಹಾ-
 ಸದ ನಲ್ವೆಳಗು ೮

ಉಲ್ಲಸದಿಂದಿರ-
 ಲೆಲ್ಲರು, ಬಂದನು
 ಅಲ್ಲಿ ಸುಮಂತ್ರನು
 ಮೆಲ್ಲಡಿಯಿಡುತೆ ೯

ವಿನಯದೆ ನುಡಿದನು,
 “ಜನಪತಿ ಕರೆದಿರು—
 ವನು ನಿನ್ನನು, ಬೇ—
 ಗನೆ ಬಾ, ರಾಮಾ !” ೧೦

ಎಂದುದನಾರಘು—
 ನಂದನನಾಲಿಸಿ
 ಬಂದನು ಭರದಲಿ
 ತಂದೆಯ ಮನೆಗೆ ೧೧

ಎರಗಿದನತ್ಯಾ—
 ದರದಲಿ ತಂದೆಯ
 ಚರಣಕೆ ತಾಯಿಯ
 ಚರಣಕ್ಕವನು ೧೨

ತಂದೆಯ ವದನವು
 ಕಂದಿರೆ, ಕಂಡಿಂ—
 ತೆಂದನು ರಘುಪತಿ
 ನೊಂದು ಮನದಲಿ ೧೩

“ಹೃದಯವ್ಯಥೆಯನು
 ವದನವು ಸೂಚಿಸು—
 ವುದು, ನಿಮಗೇಕೊದ—
 ವಿದುದಿದು, ತಂದೇ ?” ೧೪

“ಇರೆ ಮಕ್ಕಳು ನಾ-
ಲ್ವರು, ದುಗುಡಕ್ಕೆಡೆ-
ಯಿರುವುದಿದೊಂದ-
ಚ್ಚರಿಯತ್ತೀನು ?

೧೫

“ಹೇ ರಾಜನೆ, ನಿನ-
ಗಾರಸರಾಧದೆ
ತೋರಿದುದೀವ್ಯಥೆ,
ಧೀರೋದಾತ್ತಾ ?

೧೬

“ಧರಣೀಶ್ವರ ನಿ-
ನ್ನರಳಿದ ಮೊಗವನೆ
ಅರಿತಿಹೆನ್ನೆ, ಇದು
ಕೊರೆವುದೆದೆಯನು !

೧೭

“ನುಡಿಯಲು ಬಯಸುವೆ,
ನುಡಿಯದು ನಾಲಗೆ !
ಎಡರಾವುದು ? ತುಟಿ
ನಡುಗುವುದೇಕೆ ?

೧೮

“ಎಕೌ ನುಡಿಯನು
ಭೂಕಾಂತನು ಬಹು-
ಶೋಕಾಕ್ರಾಂತನು,
ಕೇಕಯಿ, ತಾಯೇ ?

೧೯

ಎಡೆಗುಡದೆದೆಯಲಿ
ಮಿಡುಕಿಗೆ ಕೇಕಯಿ
ನುಡಿದಳು ರಾಮನ
ನುಡಿಯನು ಕೇಳ್ಕು ೨೦

“ಪ್ರಿಯನಹೆ, ನಿನಗ-
ಪ್ರಿಯವನು ನುಡಿಯಲು
ಭಯವಹುದೈ ನಿ-
ನ್ನಯ ಜನಕನಿಗೆ ! ೨೧

“ಅವನೀಶ್ವರನಿ-
ಷ್ಟವನರಿಯಲು ಬಯ-
ಸುವೆಯೈ, ಕುಡು, ರಾ-
ಘವ, ವಚನವನು ೨೨

“ಜನಕನು ಬಯಸುವು-
ದನು ನೆರವೇರಿಸ-
ಲನುಮಾನಿಸೆನೆಂ-
ದೆನುವುದು, ರಾಮಾ” ೨೩

“ಜನಕನ ಹೃದ್ಗತ-
ವನು ನೆರವೇರಿಸ-
ಲನುಮಾನವು ರಾ-
ಮನಿಗಿರಬಹುದೇ ? ೨೪

“ಸುತವತ್ಸಲನಹ
ಪಿತನಾಜ್ಞೆಯಸು-
ಮೃತನೆಂತಹುದೌ
ಪಿತೃದೇವನಿಗೆ ?

೨೫

“ಜನಪತಿಯಾಣತಿ-
ಯನು ತಲೆಯಲಿ ತಳಿ-
ವೆನು, ನೆರವೇರಿಸು-
ವೆನು ನಾನದನು

೨೬

“ಅವಿಚಲವೌ ರಾ-
ಘವರೆಂದುದು, ಸಂ-
ಭವಿಸದದಕೆ ಭಂ-
ಗವು ! ಹೇ ಮೂರ್ತೇ !”

೨೭

ಅವಿಕ್ಯತನ ರಘು-
ಪ್ರವರನ ನುಡಿಗೇ-
ಳ್ವವಳು ನುಡಿದಳಿಂ-
ತವಿವೇಕಮತಿ

೨೮

“ಸುತವೋಹದೆ ಪರಿ-
ವೃತನಾಗೀತನು
ಚ್ಯುತನಹನು ಮಹೀ-
ಪತಿ, ನರರತ್ನಾ !

೨೯

“ಸುರದಾನವಸಂ-
ಗರದಲಿ ಧರಣೀ-
ಶ್ವರನಿತ್ತನು ವರ-
ವೆರಡನು ನನಗೆ

೩೦

“ಉಳಿದಿಹುವಾವರ-
ಗಳು, ರಾಮಾ, ಅವ-
ನೊಳು; ಬೇಡಿದನೀ-
ಗಳು ನಾನವನು

೩೧

“ವರವೊಂದೆನ್ನಯ
ಭರತನಿಗೀಗಲೆ
ತರಲೀರಾಚ್ಯದ
ಸಿರಿಯೆಲ್ಲವನು

೩೨

“ವರವಿದು ಮತ್ತೊಂ-
ದಿರದೊಡಪೂರ್ಣವು;
ಸ್ಥಿರವಲ್ಲದ ಸಿರಿ
ಸಿರಿಯೆಂತಹುದು ?

೩೩

“ಮನೆಯಲಿರದೆ ರಾ-
ಮನು, ನೃಪ, ಕಳೆಯಲಿ
ವನದಲಿ ವರುಷಗ-
ಳನು ಹದಿನಾಲ್ಕು’

೩೪

“ಮನದಲ್ಲಿದ್ದುದು-
ನೆನಗುಸಿರಾ, ಮಾ-
ನಿನಿ, ಸಲಿಸುವೆನೆಂ-
ದನು ಭೂವರನು

೩೫

“ನುಡಿದೆನು ನಾನಾ-
ದೊಡೆ ಹಿಂಜರಿವನು,
ಮಿಡುಕವನನೃತ-
ಕ್ಕೈಡೆಗುಡಲಿರನು !

೩೬

“ಅಕಟೀಭೂಪಾ-
ಲಕನ ಚರಿತದಿಂ-
ದಕುಟಿಲ ರಘುವಂ-
ಶಕೆ ದುರ್ಯಶವು !

೩೭

“ಜ್ಞಾತಿಯಿಂದಲಿ ನಿಜ-
ಪಿತನನು, ರಘುಸಂ-
ತತಿಯನು ಕಾಯ-
ಕ್ಷ ತಚಾರಿತ್ರಾ !

೩೮

“ತೊಡು ವಲ್ಕಲವನು
ನಡೆಯಡವಿಗೆ ನೀ-
ನೆಡೆಗುಡು ಭರತನಿ-
ಗೊಡನೆ, ಸರವರಾ !”

೩೯

ಸುರಿಯಿಸಿದಳು ನಿ-
ಷ್ಕುರೆಯೆಣ್ಣೆಯನಾ-
ಧರಣೀಶ್ವರನೆದೆ-
ಯುರಿ ಭುಗಿಲೆನಲು !   ೪೦

ಸುಗಿದುರುಳಿದನವ-
ನಿಗೆ ಭೂರಮಣನು
ಮಗನನು ನಾನೆಂ-
ತಗಲಿರಲೆನುತೆ !   ೪೧

ಎರಗಿದನವರಿ-
ವರ ಚರಣಕೆ ರಘು -
ವರನು ನುಡಿದನಾ-
ದರದಿಂದಿಂತು   ೪೨

“ಕರೆಯಿಸು, ತಾಯೇ,
ಭರತನನೀಗಿಳಿ;
ಹೊರಡುವೆನಡವಿಗೆ,
ಹರಸೌ, ತಾಯೇ !”   ೪೩

ವಿನಯಾಂಬುಧಿಯಿಂ-
ತೆನುತಲಿ ಬಲವಂ-
ದನು ಮಸ್ತಕವಿ-
ಟ್ಟನು ಪಾದದಲಿ   ೪೪

ಅಯೋಧ್ಯಾ ಕಾಂಡವು

ಬಳಿಕಾರುಘುಕುಲ—

ತಿಲಕನು ಜನನಿಯು

ಬಳಿಗೈದಿದನವಿ—

ಕಲಮತಿ ಸುಮತಿ

೪೫

ಇದು ಷಷ್ಠಾಧ್ಯಾಯವು

ಶ್ರೀಃ

ಸಪ್ತ ಮಾಧ್ಯಾಯವು

ಶ್ರೀರಘುಕುಲಮಣಿ

ವೀರಶಿರೋಮಣಿ

ಕಾರುಣಿಕಾಗ್ರಣಿ

ತಾರಕ ಶರಣು

೧

ಅವಿಚಲನು ಯಶೋ-

ಧವಲನು ಜನನಿಯು

ಭವನಕೆ ಬಂದನು

ಸುವಿವೇಕನಿಧಿ

೨

ಅನುಸರಿಸಿದನಾ-

ತನನು ಸುಮಿತ್ರಾ-

ತನಯನು ಕುದಿಯುತೆ

ಮನದೊಳು ಮೊಸಿ

೩

“ದಶರಥನೆಂತಪ-

ಯಶಕಾದನು ಗುರಿ

ವಶನಾಗಿರಕ-

ಕೃಶಿ ಕೇಕಯಿಗೆ ?

೪

“ಎಲೆ ನಿನ್ನಿನ ಸಭೆ-
ಯಲಿ ನುಡಿದಾತೆರ-
ದಲಿ ಮಣ್ಣನು ಕ-
ಣ್ಣಲಿ ಚೆಲ್ಲಿದನು !

೫

“ವಿಪಿನವಸತಿ ! ಜಗ-
ಕಪಕಾರವನೇ
ನೃಪನೆಸಗಿದನಲೆ
ವಿಪರೀತಕೃತಿ !

೬

“ಇದು ರಘುವಂಶಕೆ
ಸದೃಶವೆ ಅವನೆಸ-
ಗಿದ ಕೃತಿ ! ತಪ್ಪಾ-
ವುದು ರಾಮನಲಿ ?

೭

“ಭರತನಿಗಿರಲೈ-
ಸಿರಿಯೆಲ್ಲವು ರಘು-
ವರನೇಕೈ ವನ-
ಚರನಾಗುವುದು ?

೮

“ಭಯವೇ ಸತ್ಯಾ-
ಶ್ರಯನಿಂದೆ ? ಶುಭಾ-
ಶಯನಲ್ಲೇ, ಕೇ-
ಕಯಿ, ರಾಘವನು ?”

೯

ಮನದಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ-
ನೆನುತಿಂತುದ್ವಿ-
ಗ್ನನು ರಘುವೀರನ-
ನನುಸರಿಸಿದನು ೧೦

ಮಿನುಗುವುದದು ರಾ-
ಮನ ಮೆಲ್ಲಗೆಯೋ,
ವಿನಯಾಂಬುಧಿಯೊಳ-
ಗಿನ ಬೆಳ್ಳೊರೆಯೋ ? ೧೧

ಅದು ರಘುವೀರನ
ವದನದ ಸೊಬಗೋ,
ಅದು ಜನರನುರಾ-
ಗದ ಪಡಿನೆಳಲೋ ! ೧೨

ಪರಮೋತ್ಸಾಹದ-
ಲಿರುತಿಹರಾಮಂ-
ದಿರದಲಿ ಜನರೆ-
ಲ್ಲರು ಮೆಯ್ಯರೆತು ೧೩

ಭಂಗುರವಬ್ಧಿತ-
ರಂಗದವೊಲು ಬಹಿ-
ರಂಗದ ಸಿರಿ, ನಿಃ-
ಸಂಗವೆ ಸುಖವು ೧೪

ಇದನರಿತಾಚರಿ-
ಸಿದನು ರಘೂತ್ತಮ-
ನದರಿಂದಾತನ
ಹೃದಯದ ಶಾಂತಿ

೧೫

ವನದೊಳಗಿಹುದಾ-
ತನಿಗಾಯ್ತಂದಿನ
ದಿನದಲಿ ತುಂಬಿದ
ಮನೆಯನು ತೊರೆದು !

೧೬

ಎಂತಹುದೋ ಅವ-
ನಂತಃಕರಣವು !
ಭ್ರಾಂತಿಗೆ ವಶವೇ ?
ಚಿಂತೆಯೊದವಿತೇ ?

೧೭

ವಾರಿಧಿವೊಲು ಗಂ-
ಭೀರನು, ಗಿರಿವೊಲು
ಗೌರವಯುತನೈ
ಶ್ರೀರಾಘವನು

೧೮

ಲಲಿತಾಂಗನು ಮಂ-
ಗಲಮತಿ ನಡೆದನು
ನಲವೊದವಿಸುತಲಿ
ಕಲಮೃದುಭಾಷಿ

೧೯

ಮುದದಿಂದಲಿ ತುಂ-
ಬಿದುದಾರಘುವರ-
ನೆದೆ ಜನನಿಯ ದೂ-
ರದ ದರ್ಶನದೆ ೨೦

ಎಲೆ ! ರಾಮನ ಕ-
ಣ್ಣಲಿ ನೀರೆಂತಿದು ?
ನಲವಳಿದುದು ಧೃತಿ-
ನಿಲಯನದೆಂತು ? ೨೧

ಅದಿರುತಲಿಹುದು ಸ-
ಹೃದಯನ ಕೆಳದುಟಿ !
ಉದುರಿತು ಕಣ್ಣಿಂ-
ದಿದೊ ಜಲಬಿಂದು ! ೨೨

ಜನನಿಯನಿಂದಿನ-
ದಿನದಲಿ ತೊಲಗಿಹು-
ದೆನಗಾಯ್ತೆಂದಾ-
ತನ ಮಿಡುಕಲ್ತೀ ? ೨೩

ಅನುಚಿತವೈ ಕಂ-
ಬನಿ ಕೌಸಲ್ಯೆಯ
ತನಯನಿಗೆನಗೆಂ-
ದೆನುತೆ ತೊಡೆದನು ೨೪

ತಳೆದನು ಮೊಗದ-
ಲ್ಲೆಳಸಗೆಯನು ರಘು-
ತಿಲಕನು ಜನನಿಯು
ಬಳಿಗೈದಿದನು ೨೫

ನಿಂದನು ತಾಯನು
ವಂದಿಸಿ ನಯನಾ-
ನಂದನು ಮನದೊಲ-
ವಿಂದೆ ರಘುಪತಿ ೨೬

ಸರಸವಚೋಮೃತ-
ದೆರೆದಳು ಮಗನನು,
ಪರವಾಸಂದದೆ
ಹರಸಿದಳವಳು ೨೭

“ಇದು ನಿಸಗಭೃದ-
ಯದ ದಿನವಾಸಂ-
ದದ ದಿನವೆಮುಗೈ
ಇದು, ರಘುನಾಥಾ ! ೨೮

“ತನಯನೆ, ಯುವರಾ-
ಜನು ನೀನಾಗುವೆ,
ಜನರಾರಾಧನೆ
ನಿನಗಿರಲಿ ಗುರಿ ೨೯

“ಸುತ, ನೆನೆ ಸತ್ಯ-
ವ್ರತದಿಂದಿಲ್ಲವು
ಚ್ಯುತಿಯಿರಘುಸಂ-
ತತಿಗೆಂಬುದನು

೩೦

“ನುತಚರಿತನೆ, ದ-
ಕ್ಷ ತೆಯಲಿ ಪಾಲಿಸು
ಪಿತನಾಣತಿಯನು
ಸತತವು ನೀನು

೩೧

“ಅರಿತಿರು ಧರ್ಮಾ-
ತ್ಮರ ಹಿರಿಯರ ನುಡಿ
ಕಿರಿಯರಿಗಪ್ಪುದು
ಹರಕೆಯೆ ಎಂದು”

೩೨

ಬಸನಿ ನುಡಿದ ನುಡಿ-
ಯನು ನರಶಾರ್ದೂ-
ಲನು ಕೇಳಿಂತೆಂ-
ದನು ಮಿತಭಾಷಿ

೩೩

“ಪತಿದೇವತೆ, ಸುತ-
ಹಿತತತ್ಪರೆ, ಸಂ-
ತತವೂ ನಿಮ್ಮಾ-
ಣತಿ ಶರಣೆನಗೆ

೩೪

“ಕರೆಯಿಸೆ ಬೆಳಗಿನ-
ಲರಸನು, ತಿಳಿದೆನು
ಸಿರಿ ಭರತನಿಗಿನ-
ಗಿರವು ವನದಲಿ

೩೫

“ಪುರದಲಿ ನಾನಿ-
ನ್ನಿರುವುದು ಪಾಪವು !
ಹೊರಡುವೆನೀಗಲಿ,
ಹರಸೌ, ತಾಯೇ !”

೩೬

ಅದು ರಾಮನ ವಿನ-
ಯದ ಮೆಲ್ಲುಡಿಯವ-
ಳೆದೆಯನು ಬಿರಿಯಿಸಿ-
ದುದು ಸರಳಂತೆ !

೩೭

“ತನಯನೆ, ನಿಷ್ಠಾ-
ಪನು ನೀನಹೆ, ಜನ-
ಪನು ವಿಧಿಸಿದನೇ
ವಸವಾಸವನು ?

೩೮

“ಅಕಟಾ ! ರಘುವಂ-
ಶಕೆ ತಂದುದು ವಿಧಿ
ವಿಕ್ಯತಿಯನೇಕೋ
ಸುಕೃತರ ಕುಲಕೆ ?

೩೯

“ಬರೆಯೆಳೆದನು ಭೂ-
ವರಸೆನ್ನಂತ:-
ಕರಣಕರುಹಿ ವನ-
ದಿರವನು ನಿನಗೆ !”

೪೦

ಹಿರಿದಾಗಲು ಸುತ-
ವಿರಹದ ಭಯವವ-
ಳುರುಳಿದಳಿಳಿಗೆ-
ಚ್ಚರುದಪ್ಪಿದಳು

೪೧

ತ್ವರೆಯಿಂದಿದ್ದುಪ-
ಚರಿಸಿದರವರಿ-
ವರು, ಮೆಲ್ಲನೆ ಕ-
ಣ್ಣೆರೆದಳು ಸಾಧ್ವಿ

೪೨

ಜನನಿಗೆ ರಘುನಾ-
ಥನು ಕೆಯ್ಯುಗಿದೊ-
ದನು ಪದದೇಡೆಯಲಿ
ವಿನಯದೆ ನಿಂದು

೪೩

“ಮನದಳಲನು ಬಿಡು,
ಜನನೀ, ಕಳೆವೆನು
ವನದಲಿ ವರುಷಗ-
ಳನು ಹದಿನಾಲ್ಕು

೪೪

“ಅವಧಿ ಮುಗಿಯೆ, ತಿರು-
ಗುವೆನು ಮನೆಗೆ, ಕೊರ-
ಗುವುದನು ತೊರೆವುದು,
ಸುವಿಮಲಹೃದಯೇ

೪೫

“ತಡೆಯೆನು, ತಾಯೇ,
ಸಡೆವೆನು, ನಾನಿ-
ನ್ನಡವಿಗೆ, ಹರಸಾ !
ಅಡಿಗಿರಗುವೆನು”

೪೬

ವ್ಯಾಕುಲಹೃದಯೆ ವಿ-
ವೇಕದೆ ತಡೆದಳು
ಶೋಕದ ವೇಗವ-
ನಾಕೌಸಲ್ಯ

೪೭

ಸುತನ ಮುಖವನಾ-
ಯತಲೋಚನೆ ನೋ-
ಡುತೆ ನುಡಿದಳು ಸು-
ಪ್ರತೆಯಾತನಿಗೆ

೪೮

“ಮಂಗಲವಾಗಲಿ,
ತುಂಗಪರಾಕ್ರಮಿ,
ಮಂಗಲಚರಿತ, ಶು-
ಭಾಂಗನೆ, ನಿನಗೆ

೪೯

“ಅವಿರತವನುಸರಿ-
ಸುವ ಧರ್ಮವು, ರಾ-
ಘವ, ನಿನ್ನನು ಸತ-
ತವು ರಕ್ಷಿಸಲಿ !

೫೦

“ಮುನಿ ವಿಶ್ವಾಮಿ-
ತ್ರನು ಕೊಟ್ಟಸ್ತ್ರಗ-
ಳನವರತವು ನಿ-
ನ್ನನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ !

೫೧

“ಸಿತ್ಯಶುಶ್ರೂಷಾ-
ರತಿ ನಿನ್ನದು ಸಂ-
ತತವೂ, ಹೇರಳು-
ಪತಿ, ರಕ್ಷಿಸಲಿ !”

೫೨

ತನಯನನು ತಪ-
ಸ್ವಿನಿ ಮೆಯ್ಯಡವಿಂ-
ತನುನಯದೆ ಮನ-
ಸ್ವಿನಿ ಹರಸಿದಳು

೫೩

ತಿಲಕವನಿಸಿದ-
ಳೊಲವಿಂದಲಿ ರಘು-
ಕುಲತಿಲಕನ ಹಣೆ-
ಯಲಿ ಕೌಸಲ್ಯೆ

೫೪

ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡವು

ಸುಕೃತನು ನಡೆದನು
ಸುಕೃತಿಯ ಪದಕವು-
ಲಕೆ ವಂದಿಸಿ ನಿಲ-
ಯಕೆ ಚಾಸಕಿಯಾ

೫೫

ಇದು ಸಪ್ತಮಾಧ್ಯಾಯವು

ಶ್ರೀಃ

ಅಷ್ಟಮಾಧ್ಯಾಯವು

ಶ್ರೀರಘುಕುಲಮಣಿ

ವೀರಶಿರೋಮಣಿ

ಕಾರುಣಿಕಾಗ್ರಣಿ

ತಾರಕ ಶರಣು

೧

ಪತಿಸತಿಯೆಂಬೀ-

ದ್ವಿತಯದೆ ಜೀವದ

ಸ್ಥಿತಿಸುಖಗಳ ಸು-

ಸ್ಥಿತಿಯಹುದಹುದು

೨

ಮೊದಲೆರಡಿರುವಾ-

ಹೃದಯಗಳೊಂದ-

ಪ್ಪದಕಿರುವುದದಾ-

ವುದು ಕಾರಣವು ?

೩

ಎರಡೊಂದಾಗಲು

ಸರಸವು ಜೀವವು !

ಎರಸವದಹುದೊಂ-

ದೆರಡಾದೊಡನೆ !

೪

ಇನ್ನಿದೈ ! ಬದುಕಿನಿ-
ದನ್ನಿದೈ ! ನಲ್ಮೆಯ
ಸನೆಯಲರಲು, ಬದು-
ಕಿನಿದಿನಿದಿನಿದೈ ! ೨೧

ಮೃದುಭಾವಪರಾ-
ಗದೆ ಸೊಂಪೆಸೆವುದು
ಸದನವು ರಾಮನ
ಹೃದಯೇಶ್ವರಿಯಾ ೬

ತ್ವರೆಯಿಂದೆದ್ದೆಳು
ವರವಣಿಗೆ ಮಂ-
ದಿರದಲಿ ನಲ್ಲನ
ಬರವನು ಕಂಡು ೭

ಬಂದಿದಿರಲಿ ನಲ-
ವಿಂದಲಿ ನೋಡುತ್ತ-
ಲೆಂದಳು, “ಮೊಗವಿದು
ಕಂದಿಹುದೇಕೆ ? ೮

“ಎಳನಗೆಯಿಹುದದ-
ರೊಳು ಕಾಣೆನು ನಲ-
ವೆಳಗನದೇಕೈ ?
ತಿಳಿಯಿಸು, ರಾಮಾ ! ೯

“ಮಸದಾವುದೊ ನೋ-
ವಸು ದೃಢನಿಶ್ಚಯ-
ವಸು ತೋರ್ಪುವು ಲೋ-
ಚನಗಳು ನಿನಾ ೧೦

“ಇದು ನಿನ್ನಭಿಷೇ-
ಕದ ದಿಸವಿರೆ, ಸ-
ಮುದ್ರಕೆ ಬಗೆಯೊಳಾ -
ಸ್ವದವೆಂತಿರದು ? ೧೧

“ಎಸಗಿದರೊಳು, ವೇ-
ದನೆಯೊಳು ನಿನ್ನನು,
ಮಸದನ್ನಾ, ಪಾ-
ಲನು ಬೇಡುವೆನು” ೧೨

ಸರಸಿಜವದನೆಯ
ನಿರಿಗುರುಳನು ನೇ-
ವರಿಸುತೆ ಸುಡಿದನು
ಪುರುಷೋತ್ತಮನು ೧೩

“ಬನ್ನವಿದುವೆ, ಮಸ-
ದನ್ನಳೆ, ಚಾನಕಿ,
ನಿನ್ನನು ನಾನಗ-
ಲಿನ್ನಿರಬೇಕು ! ೧೪

“ಜನಪನು ವಿಧಿಸಿದ-
ನೆನಗಿಂದಿನ ಬೆಳ-
ಗಿನಲಿ, ಮನೋಹರೇ,
ವನವಾಸವನು !

೧೫

“ಕ್ಷಿತಿಪತಿ ಸತ್ಯ-
ವ್ರತನು ಸುಹೃತ್ತಮ-
ಸತಿಕಾರುಣಿಕನು
ಸುತವತ್ಸಲನು

೧೬

“ಇದು ಸತ್ಯವ್ರತ-
ರದು ವಂಶವು ನ-
ಮ್ಮದು ರಾಘವರದು,
ಸದಮಲಹೃದಯೇ

೧೭

“ಸಿರಿಯನು ಸುತಸತಿ-
ಯರನಾಹುತಿಗೆ-
ಯ್ವರು ಸತ್ಯವ್ರತ-
ಪರಿಪಾಲನೆಗೆ

೧೮

“ಸುತನನು ಸತ್ಯ-
ವ್ರತಪರಿಪೂರ್ತಿಗೆ
ಪಿತನಗಲುವನೌ,
ಸತಿ ಮೈದೇಹೀ !

೧೯

“ತೋರೆವೆನು ಸಿರಿಯನು,
ತೆರಳುವೆನಡವಿಗೆ.

ಸಿರಿಯಿದು, ಜಾನಕಿ,
ಭರತನಿಗಿಹುದು”

೨೦

“ಎಂತಹ ಮಾತನು,
ಕಾಂತನೆ, ನುಡಿವೈ !

ಇಂತಗಲಲು ನೀ-
ನೆಂತಿಹನ್ನಿಲ್ಲಿ ?

೨೧

“ಅರಮನೆ ನೀನಿ-

ಲ್ಲಿರುವೆನಕೆನಗಿದು,

ಸೆರೆಮನೆ ನೀನಗ-

ಲಿರಲಿದು, ದೇವಾ !

೨೨

“ಅಡವಿಯಹುದೆ ನಿ-

ನ್ನಡಿಯಿರುವೆಡೆಯದು ?

ಸಡಗರದರಮನೆ-

ಯೆಡೆನಿನ್ನಡಿಯಾ !

೨೩

“ಇಲ್ಲಿನ್ನನು ಬಿಡು-

ಟಲ್ಲಿರಲೆಳಸುವೆ !

ಕಲ್ಲಿದೆಯವನೈ,

ನಲ್ಲನೆ, ನೀನು !

೨೪

“ಮನಮಾಡದಿರೆ-

ನ್ನನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲಯೆ,

ಸಿನಗೆಡರಾಗೆನು

ವನದೊಳು, ರಾಮಾ !

೨೫

“ಪಿಸಿಲೆಂದೆನನ್ನೆ,

ಕುಸಿಯೆನು ದಣಿವಿಗೆ,

ಹಸಿವೆಂದೆನನಾ

ಲಿವು, ದಾತರಥೀ !

೨೬

“ನೀರನು ಬೀಡೆನು,

ತೋರೆನು ನೋವನು,

ಮೀರೆನು ಮಾತನು,

ಮೇ ರಘುವೀರಾ !

೨೭

“ನಡೆಯುತ್ತಲಿರೆ ನಿ-

ನ್ನಡಿಗೇಡರಾಗುವ

ತೊಡರುಗಳನು ತೆಗೆ-

ದಡುವೆನು ಬದಿಗೆ

೨೮

“ವನದಲಿ ಸುಮಗಳ-

ನಸುದಿನವೂ ತರು-

ವೆನು, ಹೆಣೆವೆನು ಸರ-

ವನು ನಿನಗನಿಯಾ !

೨೯

“ ಸುರುಚಿರಫಲಗಳ-
ನರಸುವೆನು ವನಾಂ-
ತರದಲಿ, ಹೃದಯೇ-
ಶ್ವರ, ನಿನಗಲ್ಲಿ ೨೦

“ ಹೆದರೆನು ಕಾಂತಾ-
ರದಲಿರುವಾಶ್ವಾ-
ಪದಗಳಿಗಾನಂ-
ದದೆ ನಾನಿಹೆನು ೨೧

“ ಅಗಲಿರಲಿಂತೈ
ಬಗೆವೆ, ದಯಿತ ? ಕೆ-
ಯ್ಮುಗಿವೆನು, ಬೇಡುವೆ-
ನಗಲಿರಬೇಡಾ ! ” ೨೨

ವನಜಾಕ್ಷಿಯ ಕಂ-
ಬನಿಗಳನೊರಸುತೆ-
ಅನುಸಯದಿಂತೆಂ-
ದನು ರಾಘವನು ೨೩

“ ವನವಾಸಕೆ ನಿ-
ನ್ನನು ಗುರಿಯಾಗಿಸ-
ಲೆನಗಿಂತೌ, ಪ್ರಿಯೆ
ಮನವಾಗುವುದು ? ೨೪

“ ಎಲೆ ಜಾನಕಿ, ಕೋ-
ಮಲೆ, ವನದಲ್ಲಿರ-
ಲೊಲವಾದುದು, ಮಂ-
ಗಲೆ ನಿನಗೇನೌ ? ೩೫

“ ಸದೃಶವು ನೀನಾ-
ಡಿದುದೆಮ್ಮಿವರಿ-
ಗಿದರಿಂದೆನಗಾ-
ದುದು ಸಂತಸವು ೩೬

“ ಮನೆಯೊಳು ಸಹಚರಿ-
ಯೆನಗಿರುವಂತೆಯೆ,
ಜನಕಜಿ, ಸಹಚರಿ
ವನದೊಳಗಾಗು ೩೭

“ ನಡೆ ನೀನಿಂದೆ-
ನ್ನೊಡನೆ, ಮನೋಹರಿ,
ಅಡವಿಗೆ; ನೀನಹೆ
ಸಡಗರವೆನಗೆ ! ” ೩೮

ಕಿರುನಗೆ ಮೊಗದಾ-
ವರೆಯಲಿ ಮಿನುಗುತ-
ಲಿರೆ, ನುಡಿದಳು ರಘು-
ವರನಿಗೆ ಸುದತಿ ೩೯

ಅಷ್ಟಮಾಧ್ಯಾಯವು

“ ಇದು ನಲ್ಲನ ನುಡಿ-
ಯಿದು ರಾಮನ ನುಡಿ,
ಇದು ನುಡಿಯೆನ್ನಯ
ಹೃದಯೇಶ್ವರನಾ !

೪೦

“ ಎಲೆ, ಎನಿತಚ್ಚರಿ -
ನಿಲಯವಿದನ್ಯರ
ನಿಲಯದಮೋಲೀ-
ಗಲೆ ತೋರುವುದು !

೪೧

“ ನಲ್ಲನದಲ್ಲದ
ಬಿಲ್ಲವು ನೀರಸ-
ವಲ್ಲವೆ ಆತನ
ನಲ್ಲಳ ಬಾಯ್ಗೆ ?

೪೨

“ ಕರುಣಾಕರ, ತಡೆ,
ಗುರುಗಳ, ಹಿರಿಯರ
ಚರಣಕಮಲಗಳಿ-
ಗೆರಗಿ ಬರುವೆನು ”

೪೩

ಎನುತಿರಲಿಂತಾ-
ಜನಕಜೆ, ರಘುವೀ-
ರನಿಗಿರಗುತೆ ನುಡಿ-
ದನು ಸೌಮಿತ್ರಿ

೪೪

“ ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲು ಸಿ-
ರೊಂದೆಡೆಯಲ್ಲೊಡ-
ಲೆಂದಿದ್ದಿತು, ರಘು-
ನಂದನ, ಹೇಳೈ

೪೫

“ ಕರುಣಾಕರ, ನಾ-
ನಿರಲಾರೆನು, ಮಂ-
ದಿರದಲಿ, ನೀವಗ-
ಲಿರೆ ವಿಪಿನದಲಿ

೪೬

“ ಜನಕಜೆಗೆಂತಂ-
ತೆನಗಡವಿಗೆ ಬರ-
ಲನುಮತಿಯನು ಕುಡು-
ಮನದೊಲವಿಂದೆ ”

೪೭

ಪ್ರೀತಿಯ ತಮ್ಮನ
ಮಾತಿಗೆ ರಘುಕುಲ-
ಕೇತುವಿನುತ್ತರ-
ವೀತೆರದಲ್ಲಿ

೪೮

“ಎನ್ನ ವಿಯೋಗದೆ
ಖಿನ್ನರು ಹಡೆದವ-
ರಿನ್ನಿಲ್ಲಿರುವುದೆ
ನಿನ್ನ ಕೆಲಸವು

೪೯

“ ಅವರನು ಸೇವಿಸು-
ತವಿರತವೂ ಬಾ-
ಳುವುದದುವೇ ಶ್ರೀ-
ಯವು, ಸೌಮಿತ್ರೀ ”   ೫೦

ಅದಕೆಂದನು ದುಃ-
ಖದೇ ಕಂಬನಿಗಳ-
ನುದುರಿಸುತಲಿ ವಿನ-
ಯದೇ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು   ೫೧

“ ಹಿರಿಯರ ಸೇವೆಗೆ
ಭರತನು, ನಿಷ್ಕುಯ
ಪರಿಚಯೆಗೆ ನಾ-
ನಿರುವುದುಚಿತವು   ೫೨

“ ಬಗೆದೊಡೆ, ಕೌಸ-
ಲೈಗೆ ವೀರಪ್ರಸ-
ವೆಗೆ ಧೃತಿಯೊಳು ದೊರೆ
ಜಗದೊಳಗಾರು ?   ೫೩

“ ಅವಳಿಹಳಾಧಾ-
ರವು ನನ್ನವೈಗೆ,
ಬವನೆಯ ಭಯವಿರ-
ದವರಿಗೆ, ರಾಮಾ ! ”   ೫೪

ಅನುಜನು ನುಡಿದುದು-
ಕನುನಯದಿಂದೆಂ-
ದನು ನರಕಾದೂರ್-
ಲನು ಮೆಯ್ದಡವಿ

೫೫

“ ಇಲ್ಲಿಯ ಸುಖಗಳ-
ಸೊಲ್ಲದೆ ಬಯಸುವೆ-
ಯಲ್ಲವೆ, ಮಗು, ವಸ-
ದಲ್ಲಿರುವುದಕೆ?

೫೬

“ ಅನುಜನೆ, ನಿನ್ನದಿ-
ದೆನಿತ್ತೆ ಪ್ರೇಮವು !
ವಸವಾದುದಲೇ
ನಿನಗೊಲವನದು !

೫೭

“ ಮಗು, ಬಾರೈ ಅಡ-
ವಿಗೆ ನೀನೆಮ್ಮೊಡ-
ನಗಲಿರಲಾರೆನು,
ಸುಗುಣಾಭರಣಾ !

೫೮

“ ತ್ವರೆಯಲಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ,
ಗುರುಗೃಹದಿಂದಲಿ
ತರುವುದು ಶಸ್ತ್ರನಿ-
ಕರವನು ನೀನು ”

೫೯

ಅಷ್ಟಮಾಧ್ಯಾಯವು

ಕೋಮಲ ಹೃದಯದ
ಭಾಮಿನಿಯೊಲಿದಳು
ಪ್ರೇಮನಿಲಯನಾ-
ರಾಮನ ನುಡಿಗೆ

೬೦

ಇದು ಅಷ್ಟಮಾಧ್ಯಾಯವು

ಶ್ರೀಃ

ನವನಾಧ್ಯಾಯವು

ಶ್ರೀರಘುಕುಲಮಣಿ

ವೀರಶಿರೋಮಣಿ

ಕಾರುಣಿಕಾಗ್ರಣಿ

ತಾರಕ ಶರಣು

೧

ಮನದಲಿ ಗುರುಪದ-

ವನು ನೆನೆಯುತ್ತಲಾ-

ತನ ಭವನಕೆ ಬಂ-

ದನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು

೨

ವಂದಿಸುತ್ತಾದರ-

ದಿಂದಲಿ ಕುಲಗುರು-

ಗೆಂದನು, “ಹೊರಟೆಹೆ-

ವಿಂದು ವಿಪಿನಕೆ

೩

“ ಬಂದಿಹೆನಾಯುಧ-

ವೃಂದವನುಯ್ಯಲಿ-

ಕೆಂದು, ಮುನಿಪ, ಕೃಪೆ-

ಯಿಂದೆ ಕುಡುವುದು ”

೪

ಮುನಿಯಾಲಿಸಿ ನುಡಿ-
ದನು, 'ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗ-
ಳನು ನೀನುಯ್ಯಿದೊ
ಧನುರಾಲಯವು'

೫

ಧನುರಾಲಯದಿಂ-
ದನು ಪಮಶಸ್ತ್ರಗ-
ಳನು ತಂದನು ರಾ-
ಮನ ಬಳಿಗವನು

೬

ಹೊಳೆಹೊಳೆವಾಯುಧ-
ಗಳನಾತನು ತಂ-
ದಿಳೆಹಲದೆಲ್ಲಿಯು
ಬಿಳಕೇ ಬಿಳಕು !

೭

ವಿಸಲತಾಪ್ರಭೆ ನಿ-
ರ್ಮಲಶೌರ್ಯದೇ ರಘು-
ಕುಲದಾಯುಧಸಂ-
ಕುಲಕಾದುದದು

೮

ಅಕಲಿತಮಹಿಮನು
ಭಕುತಿಯಲಾಯುಧ-
ನಿಕರಕೆ ರಘುನಾ-
ಯಕನೆರಗಿದನು

೯

ಅನಿತರೊಳ್ಳಿತಂ-
ದನು ಪಾವನದ-
ಶ೯ನನಲ್ಲಿ ಸುಯ-
ಜ್ಞನು ಗುರುಸುತನು ೧೦

ಆವಿದ್ಯಾಬ್ಧಿಗೆ
ಮೂವರು ಭಕ್ತಿಯ
ಭಾವದೆ ಮಣಿದರು
ದೇವೋಪಮರು ೧೧

ವಿನಯದೆ ರಘುಕುಲ-
ವನಧೀಂದು ಸುಯ-
ಜ್ಞನಿಗಿಂದನು ರಾ-
ಮನು ಕೆಯ್ಯುಗಿದು ೧೨

“ಪರಹಿತರತರನ-
ವರತವು ನೀವಿರು-
ವಿರಿ, ನಿಮಗೆನ್ನದು
ಸಿರಿಯರ್ಪಿತವು !” ೧೩

ಗುರುಪುತ್ರನಿಗೀ-
ತೆರದೆ ನುಡಿದು ರಘು-
ವರನೊಪ್ಪಿಸಿದನು
ಸಿರಿಯೆಲ್ಲವನು ೧೪

ನಡೆದರು ಬಳಿಕವ-
ರೊಡನೆಯೆ ದಶರಥ-
ನೆಡೆಗಡಿಯಲಿ ಸಿರಿ-
ಯೆಡರನು ತುಳಿದು ೧೫

“ಜನನವಿವರದರ-
ಮನೆಯೊಳು, ಸಂವ-
ರ್ಧನವರಮನೆಯೊಳು;
ವನವಿನ್ನ ಕಟಾ ! ೧೬

“ನೃಪನಾದೇಶದಿ
ವಿಪಿನಕೆ ನಡೆದನು
ನೃಪಸುತನೆಂಬುದು
ವಿಪರೀತವಲಾ !” ೧೭

ಎನುತಿಂತು ಸುಯ-
ಚ್ಛನು ನೋಡುತ್ತಲವ-
ರನು ನೊಂದನು ಕಂ-
ಬನಿಯುದುರಿಸುತೆ ೧೮

ನೆರೆದ ಜನರು ಮರು-
ಮರುಗಿದರಾಮೂ-
ವರು ಕಾಲ್ನಡೆಯಲಿ
ಬರುವುದ ಕಂಡು ೧೯

“ಅಹಹ ! ವನಕೆ ಹೊರ-

ಟಿಹನಲ್ತೆ ರಘೂ-

ದ್ವಹನಿವನು ಜಗ-

ನ್ಮಹಿತಚರಿತನು !

೨೦

“ಸುಗುಣಾಶ್ರಯನನು

ಮಗನಸದೆಂತಡ-

ವಿಗೇ ನೂಕಲು ನೃಪ-

ನಿಗೆ ಮನವಾಯ್ತೋ ?

೨೧

“ನೀತಿವಿಶಾರದ-

ನೀತನು ಸುಯಶೋ-

ದ್ಯೋತಿತದಿಶನಭಿ-

ಚಾತವಿನುತನು

೨೨

“ಸದಯನು ಸುವಿಮಲ-

ಹೃದಯನು ವಿದ್ಯಾ-

ವಿದನೈ ದುರ್ಮದ-

ಮದವಿಧ್ವಂಸಿ

೨೩

“ಇವನಿರುವೆಡೆ ಪುರ-

ವಿವನಿರದೆಡೆ ವಿಪಿ-

ನವು ! ಬೆಂಬತ್ತುವೆ-

ವಿವನನು ವನಕೆ !

೨೪

“ಸಲಿಲಕ್ಷಯದಿಂ-
ದಲಿ ನಡುವೇಸಗೆ-
ಯಲಿ ಬಲಚರಗಳ-
ವೊಲು ಬಾಯ್ಬಿಡೆವು ! ೨೫

“ತೊರೆಸರು ಪೌರರು
ಪುರವನು, ಬಂದಿ-
ಲ್ಲರಲಿನ್ನು ವನೇ-
ಚರರು ಮೃಗಗಳು ೨೬

“ಇದು ಪಾಳೆಲವ-
ಪ್ಪುದು ಸಾಕೇತವು !
ಇದು ಕೇಕಯಿ ಬಯ-
ಸಿದ ಸಂಪದವು ! ೨೭

“ಅಕಟಕಟಾ ! ಜಾ-
ನಕಿಯೆಂತೀಕ್ಷೇ-
ಶಕೆ ಮೆಯ್ಯೀವಳೊ
ಸುಕುಮಾರತನು ? ೨೮

“ಭಯವೊದವಿಸಿ ನೃಪ-
ತಿಯ ಜೀವಿತಕೌ
ಆಯಶಕೆ ಗುರಿ, ಕೇ-
ಕಯಿ, ನೀನಾದೆ !” ೨೯

ಜನರಿಂತೆನುತಿಹು-
 ದನು ಕೇಳುತೆ ನಡೆ-
 ದನು ನಿಶ್ಚಲಹೃದ-
 ಯನು ರಘುವರನು ೩೦

ವಿನಯಾಂಬುಧಿ ರಾ-
 ಮನು ಬಲವಂದನು
 ಜನನಿಯ ಮಂದಿರ-
 ವನು ಮಾರ್ಗದಲಿ ೩೧

ಅರಮನೆಗೈತಂ-
 ದರು, ನೃಪತಿಯ ಕಾ-
 ಲೈರಗಿದರಾಮೂ-
 ವರು ಭಕ್ತಿಯಲಿ ೩೨

ಬರಸೆಳೆದವರೆ-
 ಳ್ಲರನಪ್ಪಿದನ-
 ಕ್ಷೃರಿನಲಿ ದಶರಥ-
 ನರಪತಿಯೆದ್ದು ೩೩

ತಂದೆಗೆ ಮೆಲ್ಲುಡಿ-
 ಯಿಂದಾರಘುವರ-
 ಸೆಂದನು ನಮ್ರತೆ-
 ಯಿಂದೆ ದೃಢಮತಿ ೩೪

“ವನವಸತಿಗೆ ನಡೆ-
ದೆನು ನಿಮ್ಮನುಶಾ-
ಸನದಿಂದೈ, ಜನ-
ಕನೆ, ಸತ್ಯಾತ್ಮಾ !

೩೫

“ಇನಿಯಳು ಜಾನಕಿ-
ಯನುಜನು ಲಕ್ಷ್ಮಣ-
ನನುಸರಿಸುವರೆ-
ನ್ನನು ಕಾನನಕೆ

೩೬

“ಇರಲಿವರಿಗೆ, ಭೂ-
ವರ, ನಿಮ್ಮನುಮತಿ
ಬರಲೆನ್ನೊಡನಿ-
ಲ್ಲರಲಿಚ್ಛಿಸರು”

೩೭

ಕ್ಷಿತಿಪತಿ ಬಾಷ್ಪ-
ಪ್ಲುತನಾದನು, ಬಿ-
ಕ್ಕುತೆ ಸುಡಿದನು ರಘು-
ಪತಿಯೆಂದುದಕೆ

೩೮

“ಕ್ಷಮಿ ಸತ್ಯಪರಾ-
ಕ್ರಮಿ, ಸುತ, ನೀನೈ !
ಕ್ಷಮಿಸಪರಾಧಿಯ-
ನಮಿತಗುಣಾಬ್ಧೀ

೩೯

“ಹಳುವದೊಳೆಳವು-
 ಕ್ಕಳನಿಂತಾರೈ
 ಕಳುಹುವ ನಿರ್ದಯ-
 ರಿಳೆಯೊಳಗಿಹರು ? ೪೦

“ವನಕಟ್ಟುವುದಕೆ,
 ಜನಕಾತ್ಮಜೆ, ತಂ-
 ದೆನೆ ನಿನ್ನನು ಜನ-
 ಕನ ಮನೆಯಿಂದೆ ! ೪೧

“ಹಗೆಯವೊಲೆಂತಡ-
 ಎಗೆ ನೂಕುವುದೈ,
 ಸುಗುಣಿಯೆ, ನಿನ್ನನು,
 ಮಗು, ಸೌಮಿತ್ರೀ ! ೪೨

“ಇರುವುದೆ ಧರ್ಮದ
 ಪರಿಪಾಲನೆಗೀ-
 ತೆರದಾಪತ್ತುಗ-
 ಳುರಿ ಮನುಜನಿಗೆ ? ೪೩

“ಅತಿದಾರುಣವೈ
 ಸುತರ ವಿಯೋಗವು !
 ಸುತರ ವಿಯೋಗದೆ
 ಮೃತಿಗೊಳಗಹೆನು ! ೪೪

“ಆಗುವುದಾಗಲಿ,
ಭೋಗಿಪೆನಡವಿಗೆ
ಹೋಗಿರಿ, ನಿಮಗಿ-
ನ್ನಾಗಲಿ ಶುಭವು !”

೪೫

ನರಪತಿ ನುಡಿಯುತ್ತ-
ಲಿರಲಿಂತಂತಃ -
ಪುರದೆಲ್ಲಾ ಸ್ತ್ರೀ-
ಯರು ಕೂಡಿದರು

೪೬

ವ್ಯಾಕುಲನಾದನು
ಶೋಕದಲತ್ತನು
ಪ್ರಾಕೃತರಂತಾ-
ಸಾಕೇತಪತಿ !

೪೭

ನುಡಿದನು ರಘುವರ-
“ನಡವಿಯೊಳಾವುದು
ಎಡರಹುದೈ ನಿ-
ಮ್ಮಡಿಯ ಕೈಪೆಯಿರೆ ?

೪೮

“ಎನ್ನ ಗಲಿಕೆಯಿಂ-
ದಿನ್ನು, ನೃಪೇಂದ್ರ, ವಿ-
ಪನ್ನೆ ಜನನಿಯಹ-
ಳುನ್ನ ತತೀಲೆ

೪೯

ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡವು

“ಅವಳ ಮನದ ಶೋ-
ಕವನಾರಿಸುವುದು,
ಅವನೀಪತಿ, ನೀ-
ಡುವುದೆನಗಿದನು !”

೫೨

ಎನಿತೋ ರಘುವೀ-
ರನ ವಾತ್ಸಲ್ಯವು !
ಜನನಿಯಿರುವಳಾ-
ತನ ಬೀವಿತವು !

೫೩

ಇದು ನವಮಾಧ್ಯಾಯವು

ಶ್ರೀಃ

ದಶಮಾಧ್ಯಾಯವು

ಶ್ರೀರಘುಕುಲಮಣಿ

ವೀರಶಿರೋಮಣಿ

ಕಾರುಣಿಕಾಗ್ರಣಿ

ತಾರಕ ಶರಣು

೧

ಜನನಾಥನು ಸೂ-

ತನನು ಕರೆದು ನುಡಿ-

ದನು, "ತಾರೈ ರಥ-

ವನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ"

೨

ಹೊರಟನು ಸೂತನು

ತರಲು ರಥವ, ಭೃ-

ತ್ಯರು ತಂದರು ಚೀ-

ವರಗಳನ್ನಲ್ಲಿ

೩.

ನುಡಿದಳು ಕೇಕಯಿ,

"ತಡೆಯದೆ ನೀವಿವ-

ನುಡುವುದು ಮೂವರು

ನಡೆವುದಡವಿಗೆ!"

೪

ಅನುವಾನಿಸದೇ-
ನನು ನುಡಿಯದೆ ರಾ-
ಮನು ಕೊಂಡನು ತೊ-
ಟ್ಟನು ಚೀರವನು ೫

ಧರಿಸಲು ಲಕ್ಷ್ಮಣ-
ನರಿಯನದನು ರಘು-
ವರನುಡಿಸಿದನೆ-
ಲ್ಲರು ನೋಡುತ್ತಿರೆ ೬

ಜನಕಜಿ ಕೋಮಲ-
ತನು ಚೀವರದ-
ಶನಕೆ ಸುಗಿದು ಕಂ-
ಬನಿದುಂಬಿದಳು ! ೭

ಗುರು ನೋಡಿದರೆಂ-
ದರು ಕೈಕೇಯಿಗೆ,
“ಪರುಷಾಶಯೆ ! ನಿ-
ಷ್ಕುರತೆಯಿದಲ್ಲೇ ? ೮

“ಈಕುಶಚೀರವ-
ದೇಕೌ ಸೀತೆಗೆ ?
ಏಕೀದುರ್ಮತಿ,
ಕೇಕಯಿ, ನಿನಗೆ ? ೯

ದಶಮಾಧ್ಯಾಯವು

“ಜನಪನು ವಿಧಿಸಿದ
ವನವಾಸವು ರಾ-
ಮನಿಗಹುದೌ, ಅದು
ಜನಕಜಿಗಲ್ಲು !

೧೦

“ಇರಲಿವಳೊಡನಾ-
ಭರಣಗಳೆಲ್ಲವು,
ಇರಲೆಲ್ಲಾ ಸುಂ-
ದರವಸ್ತ್ರಗಳು !”

೧೧

ಹೆದರಿದಳಾದು-
ರ್ಮದೆ ಕುಲಗುರುವೆಂ-
ದುದಕಾದೊಡೆ ನಾ-
ಚಿದಳಿಲ್ಲವಳು

೧೨

“ಗುರುವಾಡಿದ ನುಡಿ
ಸರಿ, ಸೀತೆಗೆ ಚೀ-
ವರವನುಚಿತವೆಂ”
ದರಸು ನುಡಿದನು

೧೩

ತರಿಸಿದನಿಂತೆಂ-
ದರಸನು ವಸ್ತ್ರಾ-
ಭರಣತತಿಯನ-
ಳ್ಳರಿಸಲಿ ಸೊಸೆಗೆ

೧೪

‘ಬಂದು ಸುಮಂತ್ರನು
ಮಂದೋತ್ಸಾಹನು,
“ಬಂದಿಹುದೈ ರಥ-
ವೆಂ”ದು ನುಡಿದನು

೧೫

ಒದವಿತು ಹಾಹಾ-
ರುದಿತಧ್ವನಿಯೊ-
ಮ್ಮೊದಲೆ ಸುಖದ ಸದ-
ನದೊಳಾನ್ಯಪನಾ !

೧೬

“ಅಕಟಾ ! ನಡೆದನು
ಸುಕೃತಿಯಿವನು ವಿಪಿ-
ನಕೆ ಕೋಮಲೆ ಜಾ--
ನಕಿಯೊಡನಿಂದು !

೧೭

“ಇವರೆಮ್ಮಯ ಜೀ-
ವವು ಮೂವರಲೇ !
ಇವರನಹಹ ತೊಲ-
ಗುವುದೆಮಗಾಯ್ತೇ !

೧೮

“ಇವರು ಸುಖೋಚಿತ-
ರಿವರಿಗೆ ವನವಾ-
ಸವು ಬಂದುದು ! ದೈ-
ವವು ನಿರ್ಘುಣವು !

೧೯

“ಆರಿಹರೈ ಸುಕು-
ಮಾರರನಿವರನು
ಆರಯ್ವರು ಕಾಂ-
ತಾರದೊಳಲ್ಲಿ ?” ೨೦

ಒರಲಿದರಂಗನೆ-
ಯರು ಬಾಯಳಿದ-
ತ್ತರು ! ತಡೆಯಲಿಕಾ-
ರರು ಶೋಕವನು ! ೨೧

ಲಲನಾಜನದಾ-
ಪ್ರಲಪನದಿಂದೆ ವಿ-
ಚಲವಾಗದು ರಘು-
ತಿಲಕನ ಮನವು ೨೨

ನುಡಿದನು ಕೆಯ್ಯುಗಿ-
“ದಡವಿಗೆ ಹೊರಡಲು
ತಡವಹುದಳಲನು
ಬಿಡುವುದು ನೀವು ೨೩

“ಇರೆ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ
ಕರುಣೆ, ಸುರಕ್ಷಿತ-
ರಿರುವೆವು ವನದಲಿ
ಕೊರತೆಯೊದಗದು” ೨೪

ಸುಲಲಿತಗಾತ್ರಿಯು-
 ನೊಲಿದಪ್ಪೀತೆರ-
 ದಲಿ ನುಡಿದಳು ಮಂ-
 ಗಲೆ ಕೌಸಲ್ಯೆ

೨೫

“ಅವನಿಜೆ, ನಿನ್ನದು
 ಕುವರರನಾರಯಿ-
 ಸುವ ಹೊಣೆಯಿಂದಿನ
 ದಿವಸದಿ, ಮಗಳೇ!”

೨೬

ಅದಕೆಂದಳು ಗ-
 ದ್ಗದಕಂಠಿ ವಿದೇ-
 ಹದ ರಾಜನ ಸುತೆ
 ಮೃದುಮಧುವಚನೆ

೨೭

“ಇವರಿರ್ವರ ಜೀ-
 ವವು ನನ್ನಯ ಜೀ-
 ವವು, ತಾಯೇ, ಇಹ-
 ರಿವರೆನ್ನು ಸಿರು !

೨೮

“ಇರುತಿರೆ ನಿಮ್ಮಯ
 ಹರಕೆಯ ಬಲವೆಮ-
 ಗಿರುವುದದಾವುದು
 ಕೊರತೆ ವನದಲಿ ?”

೨೯

ವಂದಿಸಿ ಬಳಿಯಲಿ
ನಿಂದಿಹ ತನಯನಿ-
ಗೆಂದಳು ಮನದೊಲ-
ವಿಂದೆ ಸುಮಿತ್ರೈ ೩೦

“ತನಯನೇ, ರಘುನಾ-
ಥನು ಪಿತನಹನ್ನೈ
ನಿನಗಡವಿಯಲೇ-
ಜನಕಜೆ ಮಾತೆ ೩೧

“ನೆರಳೆಂತಂತನು-
ಸರಿಸಿವರನು, ಮಗು,
ಇರಲೈ ನಿನಗೆ-
ಚ್ಚರು ಸಂತತವು” ೩೨

ಜನನಿಯ ನುಡಿಗಾ-
ತನು ಮೆಲ್ಲು ಡಿಯಲಿ
ವಿನಯದಲಿಂತೆಂ-
ದನು ತಲೆವಾಗಿ ೩೩

“ಇದು ಪಾವನವಾ-
ದುದು ನುಡಿ ನಿಮ್ಮದು,
ಹೃದಯದಲಿರಿಸುವೆ-
ನಿದನವಿರತವು” ೩೪

ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡವು

ಎನುತಿರಲಿಂತಾ-

ತನು, ಕರೆದು ಸುಮಂ-

ತ್ರಸನಾತನಿಗಿಂ-

ದನು ರಘುವರನು

೩೫

“ತಡವಾಗುತ್ತಲಿಹು-

ದಡವಿಗೆ ಹೊರಡಲು,

ನಡಿ ಬೀಗನೆ ರಥ-

ದೆಡೆಗೆ, ಸುಮಂತ್ರಾ !”

೩೬

ಎಂದಿಂತಾರಘು-

ಸಂದನನಾಯೆಡೆ-

ಯಿಂದಲಿ ಹೊರಗೈ-

ತಂದನು ರಥಕೆ

೩೭

ಇದು ದಶಮಾಧ್ಯಾಯವು

ಶ್ರೀಃ

ಏಕಾದಶಾಧ್ಯಾಯವು

ಶ್ರೀರಘುಕುಲಮಣಿ
ವೀರಶಿರೋಮಣಿ
ಕಾರುಣಿಕಾಗ್ರಣಿ
ತಾರಕ ಶರಣು

೧

“ಹೊರಟರು ರಘುವೀ-
ರರು ವನಕಕಟಾ !
ಹೊರಟಳಿದೋ ಸುಂ-
ದರಿ ಮೈದೇಹಿ !

೨

“ಮೆಲ್ಲನೆ ನಡೆಯಿಸು
ಮೆಲ್ಲನೆ ರಥವನು !
ಇಲ್ಲಿಯೆ ವೇಗವೆ ?
ಕಲ್ಲೆದೆಯವನೇ !

೩

“ಎಲೆ ಇನ್ನೊಂದೇ
ಸಲವಿವರನು ನೋ-
ಡಲು ಬಯಸುವೆವೈ
ಲಲಿತಾಂಗರನು !”

೪

ಎನುತಳಲುತೆ ಕಂ-
ಬನಿಗರೆಯುತೆ ರಥ-
ವನು ಪುರವಾಸಿಗ-
ಳನುಸರಿಸಿದರು

೫

“ಸಾಗಿಸು ವೇಗದೆ
ಸಾಗಿಸು ! ಜನರನು-
ರಾಗವಿದಿನ್ನತಿ-
ಯಾಗುವುದಯ್ಯಾ !

೬

“ತಡೆಯಲೆಳಸುತೆನ-
ಗಿಡರಾಗುತಲಿಹ-
ರೆಡೆಯೆಡೆಗೀಜನ-
ಕೆಡೆಗುಡಬೇಡ್ಯೆ !

೭

“ಅಕಟಾ ! ಉನ್ಮಾ-
ದಕೆ ವಶರಾದರು
ಸಕಲರು ! ಚಿತ್ತದ
ವಿಕ್ಯತಿಯಿದೆನಿತೋ !”

೮

ಎನೆ ರಘುಶಾರ್ದೂ-
ಲನದೇನೋಡಿಸಿ-
ದನೊ ಸಾರಥಿ ರಥ-
ವನು ವೇಗದಲಿ !

೯

ಅಳಿದುದಯೋಧೈಯ
ಬೆಳಕೆಲ್ಲಿಯು ಬಾ-
ಯಳಿದತ್ತಿತು ಬಲು
ಬಳಲಿತು ಜನವು ! ೧೦

ಕವಿದುದು ರಣರಣ-
ಕವು ಪೌರರ ಹೃದ-
ಯವನು, ಪುರವು ವೈ-
ಕ್ಲವಕೆಡೆಯಾಯ್ತು ೧೧

ರವಿ ಮುಗಿಸಿದನಾ-
ದಿವಸದ ನಿಜಕಾ-
ರ್ಯವನೊಯ್ಯನೆ ಭವ-
ನವನ್ನೆದಿದನು ೧೨

ಅದಿರೆ ನೆಲವು ವೇ-
ಗದಲಿ ರಥವು ಬಂ-
ದುದು ತಮಸೆಯ ತಡಿ-
ಗದೊ ರಘುವರನಾ ೧೩

“ಇದು ನಮ್ಮ ವಿವಾ-
ಸದ ಮೊದಲನೆಯಿರು-
ಳಿದನಿಲ್ಲಿಯೆ ತೀ-
ರದಲಿ ಕಳೆವೆವು ೧೪

ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡವು

“ಹರಿವೃದು ನದಿ ನ-
ಲೈರೆಗಳಿನುಗುವಿಂ-
ಚರದ ಸೊಬಗು ತುಂ-
ಬಿರೆ ಮಂದಗತಿ ೧೫

“ಸುಳಿವುವು ವನಸುಮ-
ಗಳ ಮೃದುಮಧುಪರಿ-
ಮಳವನು ಹರವುತ-
ಲೆಳಗಾಳಿಗಳು ೧೬

“ಎಸಿತಾಗಸದೊಳು
ಮಿನುಗುವ ತಾರೆಗ-
ಳನಿತ್ತೀಜಲದೊಳು
ಮಿನುಗುತಲಿಹುವು ! ೧೭

“ಇದು ಸುಂದರವಾ-
ದುದು ಸಾಧುವ ಹೃದ-
ಯದವೊಲು ಸುವಿಮಲ-
ನದಿ ಸೌಮಿತ್ರೀ ! ೧೮

“ಜಲವಿಂದೀಯೆಡೆ-
ಯಲಿ ನಮಗಶನವು,
ಮಲಗಲು ಹಾಸಿಗೆ-
ಯೆಲೆಯೊಣಹುಲ್ಲು” ೧೯

ಏಕಾದಶಾಧ್ಯಾಯವು

ಎಂದೆನುತಿರೆ ರಘು-
ನಂದನನಲ್ಲಿಗೆ
ಬಂದರು ಪೌರರು
ಸಂದಣಿಗೊಂಡು

೨೦

“ತೊರೆದೆಮ್ಮನು ರಘು-
ವರ, ಕರುಣಾಕರ,
ತೆರುಳುವುದೇ ಮೂ-
ವರೆ ಕಾನನಕೆ?”

೨೧

ಎನುವ ಜನಕೆ ನುಡಿ-
ದನು ರಾಮನು, “ಬ-
ಲ್ಲೆನು ನಿಮ್ಮೊಲುಮೆಯ-
ನನುರಾಗವನು

೨೨

“ಕ್ಕಿತಿಪತಿ ಸತ್ಯ-
ವ್ರತಿವರನೆನ್ನಯ
ಪಿತನಹನವನಾ-
ಣತಿ ಶರಣೆನಗೆ

೨೩

“ವನಕೆಮ್ಮನು ನೀ-
ವನುಸರಿಸುವುದಿಂ-
ತನುಚಿತವಿದರಿಂ-
ದಿನಗೆಡರಹುದು

೨೪

“ಭರತನು ಧರ್ಮಿಗ-
ಳರಸನು, ನೀವಿ-
ನ್ನಿರಿಸುವುದೀಯ-
ಕ್ಕರನಾತನಲಿ ೨೫

“ಕಳೆದಿಲ್ಲಿರುಳನು
ಬೆಳಗಾದೊಡನೆಯೆ
ಹೊಳಲಿಗೆ ತಿರುಗುವು-
ದಳಲನು ತೊರೆದು ೨೬

“ಮಲಗುವುದಿನ್ನೆಂ”-
ದೊಲವಲರಿಪ ನುಡಿ-
ಯಲಿ ನುಡಿದೊಣಹು-
ಲ್ಲಲಿ ಮಲಗಿದನು ೨೭

ಅಲ್ಲಿಯೆ ಮಲಗಿದ-
ರೆಲ್ಲರು ತಡಿಯೆಡೆ-
ಯಲ್ಲಿಯೆ ಪೌರರು
ಹುಲ್ಲಲಿ ದಣಿದು ೨೮

ಜರುಳರ್ಥವು ಸರಿ-
ದಿರೆ, ರಾಮನು ಕ-
ಣ್ಣೆರೆದನುಜನನೆ-
ಚ್ಚರಿಸಿ ನುಡಿದನು ೨೯

“ತೊರೆದೆಮ್ಮನು ಜನ-
ರಿರಲೊಲ್ಲರು! ಮಲ-
ಗಿರುತಿರುವವರನು
ತೊರೆವೆನು ನಾನು !

೩೦

“ಅನುಜನೆ, ನೀನಾ-
ರ್ಯನಿಗೆ ಸುಮಂತ್ರನಿ-
ಗನುಗೊಳಿಸಲು ರಥ-
ವನು ಹೇಳುವುದು”

೩೧

ಎನೆ, ಬಂದು ಸುಮಂ-
ತ್ರನಿಗೆ, “ವರೂಢವ-
ನನುಗೊಳಿಸೈ” ಎಂ-
ದನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು

೩೨

ಅದೊ ಮೆಲ್ಲನೆ ದಾ-
ಟಿದುದು ವರೂಢವು
ನದಿಯನು, ಮುಂಬರಿ-
ದುದು ಭರದಿಂದೆ !

೩೩

ಸಾಗಿತು ವನದೊಳ-
ಗಾಗಳೆ ಮುಂಬಿಳ-
ಗಾಗುವ ಮುನ್ನವೆ
ವೇಗದೆ ರಥವು

೩೪

ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡವು

ಇತ್ತಲು ಜನರೆ-
ಚ್ಚೆತ್ತರು, ಕಣ್ಣೆರೆ-
ದೆತ್ತಲು ನೋಡೆ, ರ-
ಘೂತ್ತಮನಿಲ್ಲಾ ! ೩೫

“ಅಕಟಾ ! ನಿದ್ರೆಯು
ವಿಕ್ಯತಿಗೆ ನಾವೇ-
ತಕೆ ವಶರಾದೆವೊ !
ವಿಕಟವಿದಾಯ್ತು ! ೩೬

“ತೊರೆದೆಮ್ಮನು ಮಲ-
ಗಿರುವವರನು ರಘು-
ವರನು ವಿಪಿನದಲಿ
ತೆರಳಿದನಯ್ಯೋ !” ೩೭

ಮರುಗಿದರಿಂತ-
ತ್ತರು ಶೋಕದೆ ಪೌ-
ರರು ಸಾಕೇತಕೆ
ತಿರುಗಿ ನಡೆದರು ೩೮

ಇದು ಏಕಾದಶಾಧ್ಯಾಯವು

ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡದ

—: ಪೂರ್ವಾರ್ಧವು ಸಮಾಪ್ತವು:—

